

P. G. Winding:

Praktiske Stil- og Analyse-Øvelser

for de ældre Klasser.

...

Til Indøvelse af den paabudte Retskrivning.

København.

Forlagt af I. H. Schubothes Boghandel.

1891.

FORORD.

Da de ministerielle Retskrivningsregler udkom, viste det sig, at den Retskrivning, Skolerne nu skulle følge, i mangt og meget er forskellig fra den hidtil brugte. Og da Viggo Saabys Retskrivningsordbog forelaa, saa man, at Afvigelserne maatte tælles i Hundredevis, noget, der ikke hjalp til at forsone Lærerstanden med den paabudte Retskrivning, navnlig fordi den et Aar efter Ordbogens Fremkomst skal bruges ved alle Eksamener i Dansk. Saabys Ordbog alene hjælper ikke over Vanskelighederne. De ny Ordformer maa samles, staves, nedskrives, indflettes i passende Diktatøvelser og nævnes adskillige Gange, før man tør stole paa, at Barnet har opfattet deres Skrive- og Stavemaade rigtigt. Man hørte derfor ogsaa fra mange Sider, at der følte stærk Trang til en lille, billig Retskrivningsøvelse, der gav alt det ny i passende Form og kunde spare Lærerne Tid.

Det er en saadan Bog, jeg har forsøgt at udarbejde. I en alfabetisk ordnet Ordfortegnelse findes

over 250 Ord, som nu skrives anderledes end i Grundtvigs Ordbog. Disse Ord kan Læreren stave med Børnene, lade dem afskrive eller indskyde i Smaasætninger, osv.

I lidt over 80 Diktatøvelser har jeg givet følgende Ordmateriale: 1) Flertallet af de i den alfb. Fortegnede Ord, 2) Flere Hundrede af de Ord, som Børn hyppigst skrive forkert, 3) En Del Fremmedord, der ere saa almindelige i det daglige Sprog, i Aviserne, i Lære- og Læsebøger, at Skolen bør lære sine Elever, hvorledes disse Ord udtales og bogstaveres.

Diktatøvelserne ere ordnede saaledes, at man ved at analysere dem vil opnaa at lære Børnene alle de forskellige Slags af Sætninger at kende, og gennem Analyseringen ville Eleverne let og sikkert blive fortrolige med Interpunktionen.

Da min Bog rummer et meget betydeligt Ordmateriale paa en forholdsvis lille Plads, ville maaske enkelte Diktatopgaver synes temmelig vanskelige. I saadanne Stykker kan Læreren udskyde eet eller flere Ord, indsætte andre og kun benytte de Ord, han finder passende. At gøre Øvelserne lettere, ligger i enhver Lærers Haand. Derimod er det sikkert nok ulige vanskeligere at gøre dem sværere, naar man forlanger, at et Diktatstykke skal være andet og mere end Ord. Jeg haaber, mine Kolleger ville finde, at Bogen kun indeholder meget faa Ord, som Folkeskolens Elever kunne undvære Kendskab til. Jeg har forudsat som noget selvfølgeligt, at Læreren altid lader Børnene stave de vanskeligste Ord, før de nedskrives. — Hist og her har jeg ved Hjælp af en

Parentes antydnet, at et Ord kan udgaa eller ombyttes med et andet.

Bogen indeholder endvidere 40 Smaastykker, der baade ved Indhold og Sprog tiltale Børn, og som de derfor ogsaa formaa at gengive smukt og korrekt.

Endelig har jeg nævnt 100 Stilopgaver, som Børn i ældste Klasse maa kunne skrive fri Stile om. Før Læreren begynder med fri Stil, maa han øve Børnene i at beskrive, noget, der falder dem saa vanskeligt, at det først kan øves med virkeligt Udbytte, naar Børnene gennem Diktat og Gengivelser have erhvervet sig et stort Ordforraad og en vis Modenhed.

«Praktiske Stil- og Analyse-Øvelser» indeholder saaledes alt, hvad man i Folkeskolen gennemgaar i Stil med Børnene i de 3—4 sidste Skoleaar, og hvad der kræves i Mellemlklasserne i Fortsættelses- og Realskoler.

Maaske Bogen paa Grund af sin Ordfortegnelse og temmelig omfattende Eksempelsamling ogsaa kunde benyttes af dem, der forberede sig til Præliminær- og Lærereksamen. Det er jo en Kendsgerning, at hvad det kniber mest med ved Eksamensbordet, det er at nævne Eksempler.

Jeg har ikke brugt de to Tegn for Ø-Lyden, men kun ø, da det synes mig Retskrivningen aldeles uvedkommende, om der høres ø eller ö i et Ord.

D'Hrr. Kommunelærere Carl Hammer og K. Peschcke, som have hjulpet mig med Korrekturen, bringer jeg min bedste Tak.

København i Septbr. 1891.

P. G. Winding.

INDHOLD.

	Side
Hovedsætninger med henvisende Bisætninger	1
Hovedsætninger med spørgende Bisætninger	2
Hovedsætninger med Bindeordsbisætninger	3
Nogle Biordsforbindelser	8
Selvstændige Sætninger	10
Selvstændige Sætninger, Sætningskæder og Sætningsrækker..	20
Gengivelser	51
Stilopgaver	78
Alfabetisk Fortegnelse over Flertallet af de Ord, der nu skulle skrives anderledes end efter Grundtvigs Ordbog	82

Diktatøvelser.

Hovedsætninger med henvisende Bisætninger.

De Fornæmmelser, som man har efter en saadan March, ere ingenlunde behagelige. Den Olie, der blev hældt ud over det oprørte Hav, dæmpede straks Bølgebevægelsen. Røgteren, der gaar, tjener hos Kæmneren i Varde. Det er den eneste Vej, ad hvilken du kan slippe igennem dette græsselige Moras. Du maa tage, hvilket du helst vil, af disse syv Lam. Den lille Pige, hvis Dukke var falden ned og gaaet itu, gav sig til at græde bitterligt. Kællingen havde heldigvis ikke hørt, hvad der blev sagt, ellers skulde hun snart have faaet den Snak bragt til Torvs. Vi saa ham godt, hvilket han ikke engang anede. Hvem der ikke har det i Hovedet, maa have det i Benene. Hvo der blunder, naar han køber, kan gabe, naar han betaler. Haren løb i Siksak, hvad der blev dens Frelse; Kuglen, jeg sendte efter den, strøg forbi. Han er ikke den hæderlige Mand, han een Gang var. Baaden, I sejlede i, var ikke vandtæt. Det er slemme Rygter, man hører om denne Panteaaner. Drengen, du gav Bogen, var en lille, fattig Fyr fra Valby.

«Jeg sidder maaske, hvor De burde sidde,» sagde Tyven til Herredsfogeden, der skulde forhøre ham, og hvem han gerne vilde drille. «Jeg gaar i Fare, hvor

jeg gaar», synger vor store Salmedigter Brorson. Landet, hvortil de kom, var en stor Ø ved Navn St. Domingo. Den Høj, hvorfra man har den bedste Udsigt, er vel nok Julianehøj, som ligger ud mod Søen og tæt Vest for selve Himmelbjærget. Han var en ryggesløs og luddoven Krabat, som ingenting gad bestille, og som ingen af os kunde være tjent med, hvorfor vi ogsaa afskedigede ham i Unaade. Gaa ind ad Porten, hvori hun sidder med sine Grøntsager. Jeg er mest tilbøjelig til at tro, at det var en omstyrtet Bautasten, vi sad og holdt Hvil ved. Det er kun faa Europæere, der have betraadt Sultanens Palads.

Hovedsætninger med spørgende Bisætninger.

Det er en brillant Skomager, ham der, han ved hverken, hvor der er ny Galocher at faa til Købs, eller hvor jeg kan faa de gamle reparerede. Nu skal jeg høre, om han kan sige mig, hvad han skal have for at forsaale og bagflikke et Par Støvler uden Overlæder og Skafter. Nej, det maa du ikke spørge ham om, det er jo at gøre Nar af Manden. Gaa ind, og spørg, om Papegøjen er til Salg. Ved du, hvad Smørret koster, og hvor man faar det bedste? Er det afgjort, hvem der skal have Klokkerembedet ved Helligaandskirken i København? Man kan selvfølgelig ikke faa opsporet, hvorledes det gik til, og lige saa lidt, hvem der er Misdæderen. Endnu kan Læreren ikke sige, hvilken Stil der er den bedste. Lad os se, hvilke Varer han byder for Pengene. Vagtmesteren spurgte Dragonen, hvormed han kunde være ham til Tjeneste, og hvordan det nu gik eller ikke gik, saa endte det med, at Soldaten fik Orlov om

Lørdagen. Om Hunden æder Grisen, eller Grisen æder Hunden, det er saamænd ham lige meget, for han er saa ligegyldig som et Pattebarn.

Nu er altsaa Spørgsmaalet, om Fragtmanden vil vente, indtil De er færdig, eller han kører straks over Middag; vi maa se at faa at vide, hvad han vil, og hvorhen han først kører; jeg for mit Vedkommende har da ikke Lyst til at sidde og dingle paa hans Vogn om ad alle de Byer, han plejer at have Ærinde til. Hvorfra han kom, og hvorhen han gik, vidste ingen af Hotellets Personale. Er det bestemt, hvad Dag han rejser, og hvilken Vej han tager? Jeg kan virkelig ikke sige ham, hvor meget saadant et Hæfte Noder koster; det kommer jo an paa, hvorledes Musikhandleren har udstyret det, og hvor fin Musikken er. Herremanden vidste ikke rigtig, om han turde gaa i Kaution for Kapellanens Svigerfader.

Hovedsætninger med Bindeordsbisætninger.

I. Tidsbisætninger.

Da jeg i Morges gik min sædvanlige Spadsere-tur, mødte jeg Hendes Naade Grevinden i en elegant Ponnivogn, hvis kaade Forspand hun selv styrede. Saa snart man er naaet lige Syd for Skoven, har man et stort Engdrag, der er rigt paa Fuglevildt, da Engen strækker sig helt ned til Strandbredden. Som vi vilde vende om, fik vi Øje paa Skovrideren, der kom for at efterse Arbejderne, og vi maatte saa vente, indtil han var færdig; imens gik vi og plukkede nogle Hindbær; men det bleve vi rigtignok hurtigt færdige med, Bærrene vare fulde af Orme og til Dels

mugne af den megen Regn. Inden vi forlod Skoven, besaa vi naturligvis Plantagerne, og efter at vi havde faaet god Besked af Skovrideren, der skal være en udmærket dygtig Forstmand, sagde vi ham far vel og Tak for god Underretning. «Mens Græsset gror, dør Horsemor.» Idet Skuddet knaldede af, fløj Hejlen op og for langt ud i Lyngen, hvor den kastede sig med en klagende, tungsindig Piben. Dengang det voldsomme Regnskyl kom, stod vi i Læ under en mægtig Bøg. Naar du er færdig, maa du gaa, men dog ikke gerne, før jeg har spist og kan løse dig af. Der han red over Randbøl Hede, da red den Herre alene. Man har ikke hørt fra ham, siden han rejste til Brasilien.

II. Aarsagsbisætninger.

Da Godsejeren er helt skallet, tager han Parykken paa, hver Gang han skal ud paa Visitter eller i anden Stads. Du maa ikke gøre det, fordi jeg har forbudt det. Eftersom det trækker i Kakkellovnen, er det bedst, du drejer Spjeldet en halv Gang om. Siden du lader til at være saa ked af, at Hesten bliver solgt, skal den faa Lov at blive staaende i Stalden til den sejstende Januar. Saa er der stort Hestemarked i Hjallerup, og saa maa den af Sted. De to Aarsagsbindeord: efterdi og som bruges sjældent undtagen i bibelsk Stil, som f. Eks.: «Efterdi vi have saadanne Forjættelser, I elskelige, saa lader os rense os selv fra al Kødets og Aandens Besmittelse og fuldende vor Helliggørelse i Guds frygt.» «Som nu Jesus vidste, at de med Magt vilde gøre ham til Konge, veg han afsides og gik op paa et højt Bjærg for at bede.» Da hun havde været meget gavmild, førend hun blev gift, var den Medgift, hun bragte den forgældede Adelsmand, ikke synderlig stor.

III. Betingende Bisætninger.

Er Middellet blot halvt saa godt, som det lader til efter din Beskrivelse, saa skal Tante Matilde straks anvende det, hun lider forfærdeligt af Tandpine. Professoren kom ikke tids nok, ifald han vilde med Iltoget. Saafremt den Blæst varer ved, bliver Madammens Vadsk tør inden Aften, og hun hængte dog først det sidste til Tørrer efter Kl. to. Hvis Sejlet brister, er Skipperen ilde faren. Dersom Skægget kunde gøre det, saa kunde Gedebukken præke. Sæt to Segl paa Konvolutten, om du kan faa dem ordentligt anbragte der bagpaa, for det er et Pengebrev. Man faar ikke Medaillen for druknedes Redning med Tilladelse til at bære samme, uden at man har fortjent den. Officeren betaler ikke, medmindre Spækhøkeren lader ham stævne. Staver du Lods og Los ens, saa er i det mindste eet af disse Ord stavet forkert. Taber Onkel sin Proces, ejer han ingen Verdens Ting. Jeg vilde alligevel foretrække Plys, om jeg vidste, det var lige saa holdbart som Damask. Skulde Hestene døje flere Strabadser af den Slags, maatte de fodres langt bedre. Jeg har tjent mine 50 Procent, ifald jeg faar 300 Kroner for Føllet. Havde I nydt den Portion Bøf hos Restauratør Nikolajsen, vare I ikke blevne narrede. «Sligt var aldrig sket, havde jeg haft Venner, som min Fader havde dem,» udbød Kong Valdemar. Naar Enden er god, er alting godt.

IV. Indrømmende Bisætninger.

Drageren forlangte kun 75 Øre, skønt han havde transporteret den rejsendes tre store Kofferter over en Fjerdingvej paa en tohjulet Trækvogn. Uagtet Vilhelmine har haft sin Dukke i over eet Aar, er den dog endnu som ny; man kunde godt tro, den var

købt i Gaar, saa pæn er den. Selv om Kommoden kan faas for 20 Kr., er den dog meget for dyr. Er Officeren end ikke fej, saa er han dog langt fra modig. Vi tør ikke, endskønt Vejret er saa prægtigt; thi Baaden kan let kænre, naar den styres af en uøvet Sømand. Ihvorvel jeg ikke har opfyldt alle mine Forpligtelser, saa bør han dog vogte sig for at beskyldte mig for at ville narre ham. Lægen vil operere hende, omendskønt han anser det for lidet sandsynligt, at hun nogen Sinde bliver helt rask, selv om Operationen lykkes nok saa vel. «Var der end lige saa mange Djævole i Worms, som der er Tagstene paa Husene, saa vilde jeg dog derhen,» udbød Luther. «Marie Kokkepige bliver ikke sine Fregner kvit, om hun saa pensler sig fra nu af, og til hun dør, ja to Dage efter,» sagde Gartner Lund onskabsfuldt.

V. Sammenlignende Bisætninger.

«Det er lige saa fornuftigt, som naar den ene malter Gedebukken, og den anden holder Saaldet under,» siger man om det, som er meget dumt. Skønt han har et godt Næmme og har været overmaade flittig, fik han dog en langt tarveligere Eksamen, end jeg havde ventet. Slagtersvenden kørte, som om han havde stjaalet baade Hest og Vogn. Jo mere du polerer det Skatol, des grimmere bliver det. Værten teede sig, som han var fra Sans og Samling, da jeg nægtede at underskrive den Kontrakt, han havde lavet. Jo galere det gaar, jo gladere er den Onde. Det sneede saa voldsomt i Maj, som om vi vare sidst i December. Jo mere Fabrikanten giver i Timen, des bedre er det jo for dig.

VI. Navneledsbisætninger.

«Vil Han se, at Han piller af, og det lidt snart!» raabte Konduktøren, da han saa, at Drengen gjorde Mine til at hænge sig fast bag paa Sporvognen. Husk mig endelig paa, at jeg skal ind paa Apoteket og have for 10 Øre Hoffmannsdraaber. Jeg tror, vi skulle have Klipfiskebudding med Sennepssovs til Middag i Dag. Landmanden bør altid sørge for, at hans Mødding ikke er for stærkt udsat for Vind og Solskin, thi saa mister Gødningen sin Kraft. Enden paa denne ærgerlige Historie bliver vel nok, at den skødesløse Dreng faar en solid Dragt Prygl, hvad han ogsaa ærligt og redeligt har fortjent. At det vil regne inden Aften, er nu vist nok. Er det sandt, at Hvælvingerne i Veddum Kirke true med at styrte ned, og at Kirkeejeren nægter at reparere Kirken foreløbig? Ja, det er vist rigtigt nok, jeg hørte sent i Aftes, at den venstre Halvdel af Korhvælvingen allerede var styrtet ned. At Vejret er prægtigt, at Madingen er god, og at vi gøre vort bedste, kan enhver se; at Fisken desuagtet ikke bider paa, det er ikke vor Skyld, det maa den forsvare, om den kan. Saa I, han gik? Vil du sørge for, at denne Pengesum bliver anvendt efter Grossererens Bestemmelse?

VII. Hensigtsbisætninger.

Jeg gav hende en Lygte med, for at hun kunde se at finde Vej gennem Skoven. Der staar skrevet: «Han skal bære dig paa Hænderne, at du ikke skal støde din Fod paa nogen Sten.» Jøderne gik ikke ind i Domhuset, paa det at de ikke skulde besmittes. Den høflige Dreng rejste sig op, for at den gamle Dame kunde komme til at sidde, hvor han sad.

VIII. Følgebisætninger.

Og mit Bryst blev saa svagt, at jeg maatte tage min Afsked, jeg kunde ikke taale at kommandere. Han havde majet sig saadan ud, at han saa ud som en Skoledreng (J. L. Heiberg). Nu kommer han, saa at nu er det vel forbi (Rask). Der var ikke een Skorsten i Byen, uden at de vidste, hvad der blev kogt der (H. C. Andersen). Jeg skal drikke ham saa lynende plakat, at han ikke kan se sine egne Øjestene (Hostrup). Du kan godt gaa igennem Dagligstuen, uden at den lille vaagner.

Nogle Biordsforbindelser.

Brændehandleren solgte Tørvene snesevis eller i Snesevis. Spring hjem efter din Bog, men gaa nu hen ad Aagade, det er nærmere. Hun gik ovenpaa efter sin Paraply. Røgteren tillige med Staldkarlen lod sig overtale til at flytte med os herhen. «Bagefter spiller Sladder,» siger man. «Stødte De Dem, da De faldt, Hr. Sørensen?» «Nej, tværtimod, bedste Frøken.» «Du maa aldrig klatre op ad den stejle Stige, som staar der ved Muren,» sagde Moderen advarende til sin Søn. Kirsebærprangeren købte saavel Æbler som Buskfrugter pundevis. Proprietæren sad oven paa Omnibussen og gottede sig over os, der maatte tradske af Sted i et øsende Regnvejr. Hvor er Teodor? Han sidder udenfor og græder. Thorvaldsens Museum rummer vistnok Københavns største Seværdigheder, skønt Byen har saa mange andre Museer, hvori der er opstillet højst interessante Samlinger, til Dels fra alle Jordens Egne. Jørgen har to Vorter inden i Haanden. Min Principal var nær

ved at briste af Latter, da han saa dette pudsige Optog. Jeg sad bag paa Vognen. «Ja men, kæreste du, det er jo lige tvært imod vor Aftale!» raabte Nordmanden.

Hunden satte af Sted i fuldt Firspring bag efter den anskudte Hjort. Hyrdedrengen drev sin Hjord uden om Morasset bag ved Skoven. I Dag befinder den syge sig saa vel, som ønskes kan. Vil du sidde bagpaa eller forpaa? Bestem dig nu lidt snart! Nærved slaar ingen Mand ihjel. Bernhard kørte henad og gik hjemad, ligesom Svinene. Vi rejste hjemefter, da han tog ud. Jeg gik hjemme fra 10 til 12 og ventede forgæves paa dig, ja, hvad mere er, jeg ventede tilmed fra 3 til 4. Er den Æske pæn indeni? Naar gik du hjemmefra? Aah, Klokken var vel henad to. De søgende bevægede sig i Krese udefra og indad mod Skovens Midte. Sæt en Stump Zinktraad udenom, saa revner Kassen vel ikke. Der er adskillige Fejl i din Stil, Johannes. Hjælp du kun til med at ryste Blommerne ned. Nej, bær dig da ikke saa kejtet ad; du er en Klokke, altid skal du bære dig fejl ad. En Posefuld Penge og en Pose fuld af Penge skrives ikke ens.

Han traadte smilende frem for Dommeren og sagde, at han ønskede at lære Russisk, inden han skulde henrettes; han havde nemlig hørt, at enhver dødsdømt har Lov at faa et Ønske opfyldt. Hidtil har Høstvejret ikke været Landmanden gunstigt. Jørgen gik ud ad Døren, da Peter smuttede ind i Laden med den Flagermus, han havde fanget, og som Jørgen vilde dræbe for at faa dens Skelet. Henimod Aften blæste en Paalandsvind, som hindrede os i at gaa ud af Havnen; fremfor alle maatte vi jo

være forsigtige, da Baaden ingenlunde var særlig solid, og ingen af os var kyndig i Sejlsporten. Kom herop, og stil dig der nær ved dette Træ, saa kan du se helt over til Skaanes Kyst. Vi løb om Kap ned ad Skrænten bag ved Haven. Vent indtil Aften, saa gaar jeg med. Min Onkel bor ikke langt fra sine to Svigerinder, Margrete og Helene. Døren aabnes indad; nej, den aabnes udad, hvilket ogsaa er det eneste rigtige i Ildebrandstilfælde. «Ja, det er godt nok, at han er gaaet ind i Teatret, men hvor i Teatret sidder han?» spurgte jeg; men herpaa blev han mig Svar skyldig.

Læg Bogen oven i Kurven; hele Historien skal til Bogbinderen i Aften, hvis jeg faar Tid. Hvori bestaar Forskellen mellem et tørt Vognhjul og en uartig Dreng? Hjulet holder op at pibe, naar det bliver smurt, Drengen giver sig derimod til at pibe, naar han bliver smurt. Ja, deri har du Ret. Herfra og til Randers er der godt 4 Mil. Pak det ovenpaa, der er Plads nok. Da Karlen havde faaet Læs paa, lagde han Børnene oveni; der laa de som i deres Moders Dragkistesuffe. Jeg tog her fra Byen Kl. 11 i Formiddags og var saa derude henpaa Eftermiddagen. Sæt Portrættet hen paa Konsollen under Spejlet, der vil det pynte godt. Inden for Tælleapparaterne i Tivoli gav den lille sig til at tudskraale, da han saa sin Moder staa udenfor uden at gøre Mine til at ville komme ind til ham. Hundehvalpen løb rundt om Træet for at faa fat paa Katteskillingen.

Selvstændige Sætninger.

Bødkerens Datter havde skrevet en meget pæn Stil. Men hun havde stavet Ordene: brøstfældig,

en Blegne og adspredt aldeles forkert; og desuden var Stilen ufuldendt. Pastor Sørensen vil adoptere en lille forældreløs Pige fra Vendsyssel. Karret er for fuldt, du kan ikke flytte det uden at spille. Øs lidt over i Baljen ved Siden afl Saa, nu er det tilpas, nu gaar du baglængs, og Kristine løfter godt op i sin Hank. Jeg abonnerer paa «Nationaltidende» og «Politiken», somme Tider har jeg ogsaa holdt Stiftstidenden. Du maa skære dine Negle, Peter, ellers blive de alt for lange. Er denne Vase af fint Porcelæn? Det er slet ikke saa næmt at skrive Diktat efter den ny Retskrivning.

Vi fik Vælling og stegt Flæsk til Middag, det er en god dagligdags Kost, den er solid og holder godt igen, man bliver ikke saa snart sulten efter den. Hver af os har sine Brøst eller Fejl. Ja, det er ikke absolut heldigt at sætte Hindbærrene der, Kirsebærtræerne skygge for meget. Nu har Olav da traadt sine Børnesko, nu er han kommen til Skelsaar og Alder, han er vel over tyve Aar. Har du set den smukke Støtte paa Professorens Gravsted? Stødte De Dem, Frøken? Lidt, jeg faldt heldigvis forover. Sæt Porcelænskopperne hen paa Præsenterbakken; du kan nok tage dem fem og fem ad Gangen. Hun vokser sig desværre skæv i Ryggen og maa derfor have en Bandage (fra Bandagisten i Nykøbing).

Saa du hende ikke henne paa Torvet — hun var der med Agurker og afskaarne Blomster? Er Peter Nielsens Aftægtshus straatakt eller teglhængt? Det er tækket med Teg], Halmen var saa dyr den Gang. Nu ere Bærrene modne, vi maa straks i Færd med at plukke dem af, ellers tage de Skade. I kunne ikke skade mig ved eders taabelige Adfærd, jeg har

lært at tage mig i Agt. Vare Forpagterens Høstakke assurerede mod Brandskade? Stil Madrassen mere paa skraa, den skal rigtig gennemvarmes af Solstraalerne. De Franskes berømte Kejser, Napoleon den Store, blev født d. 15. August 1769 paa Korsika og døde den 5. Maj 1821 som Europas Fange paa Øen St. Helena ude i Atlanterhavet. Var Officeren civilklædt eller i Uniform? Han bar Uniform. Vi skulle have Kørvelsuppe til Middag.

Er Degns Datter den øverste i ældste Klasse? Ja, men til Gengæld er hans mindste Søn saa ogsaa den nederste i yngste Klasse; han er Fuks, og det bliver han ved at være, for han er en rigtig Klodrian. Køb os et Dusin flade Tallerkener hos Isenkræmmeren paa Store Torv. Hun skubber og skurer fra Morgen til Aften; hun er en flink Rengøringskone; min Kone anbefaler hende paa det bedste, og fra andre Herskaber har hun ogsaa de allerbedste Vidnesbyrd. Kokkepigenes Skudsmaalsbog var gleden ned bag ved Vadsken og kommen ud i Rendestenen. Det er et stærkt bakket Terrain, der skal stærke Heste til at trække Ploven her. Mejeristen er ikke synderlig æstimeret blandt Bønderne, han er dem alt for vigtig og indbildsk. I Aar tegner Vaarkornet særdeles godt, Havren giver da i det mindste fjorten Fold. Kom herhen, Augusta!

Han for af Sted som en udskudt Kugle. Marken er omflydt af Vand. Hvor meget har den handlende indskudt i den ny Forretning paa Købmagergade? Hvem har foræret ham disse Apparater? Ved et Fejltrin styrtede Konduktøren af Natiltoget og forsløg sig rædsomt. Den ondsksfulde Knægt listede sig bagfra til den lille Pige og sværtede hende kulsort i

hele Ansigtet med Blanksværte. Arkitekt Olesen medbragte fra Wien en meget kostbar Broche til sin Hustru. I Middelalderen var det Skik at kalde sin Kæreste for sin Fæstemø eller sin Hjertenskær. Toldforvalteren har nu været Patient i fem seks Uger og lider stadig meget; men han bærer alt med Taalmodighed, og ingen af hans nærmeste har nogen Sinde hørt ham beklage sig, og dog har hans Skæbne været alt andet end blid i de senere Aar. Hvor meget koster saadan en Vinterkabuds?

Nu lidt Geografi, men kun Talstørrelser. Fyn er 53 Kvadratomile stor, Lolland 22, Møen 6, og Sjælland 126. Republikken Svejts er 750 Mile og har cirka 3 Millioner Indbyggere. Har Stenhuggeren virkelig erhvervet sig saa stor en Formue ved at sidde og slaa Sten? Ja, til Dels, men han har vistnok ogsaa vundet lidt i Klasselotteriet. Foruden Dirke og andre nødvendige Redskaber til Tyvehaandteringen medførte Tyven et Vridbor til at bore i Staal med og saa en ganske fortrinlig Blendlygte. Gendarm Petersen var saa heldig at nape ham paa fersk Gerning — det faar han vist en pæn Dusør for — og nu sidder Tyven i Nordre Birks Arrest og har der god Lejlighed til at angre sin fordums Daarlighed. Ville I spille Bold med os fra 4 til 6 i Eftermiddag? Ja nok.

Er Spergel et godt Foder til Malkekvæg? Hvorledes gik det til, fik han Kødet i Vrangstruben? Nej, han kom til at le med Munden fuld af Mad, og saa gled der en Stump Kød ned i Luftrøret, og det kvalte ham. Hvorfor har du da valgt saa tykt For til din Trøje? Det er Skrædderens Skyld, det Stykke vilde han naturligvis helst af med. Hvem af jer har slaaet Porcelænsvasen itu? Det har Bertel gjort. Hvis

er det Spejl? Det er Karens. Hvad vil du være, Martin? Jeg vil være Garver eller Barber. Hvor længe har hun haft sin nuværende Plads? I godt seks Uger. Hvilken af dem er din Morbroders? Det er den røde. Hvor-naar skal han lære at spille Violin? Naar han er færdig med at læse Fransk og Tysk. Er det jydsk Uldtøj? Nej, det er indført, det er sagtens fabrikeret i Tyskland. Har du set mit Espaliertræ, det bærer de dejligste Kejserindepærer? Hvilket Palæ bebor Hans Majestæt Kongen i Sommer? Han bor vel som sædvanlig paa Fredensborg. Hvorledes befinder Kap-tajnen sig? Ja, det er nok kun saa som saa, han lider jo af Brystsyge og vil som andre velhavende brystsyge forsøge en Kur i Syden. Vare I søsyge paa Rejsen til Antwerpen? Nej, vi kende kun Søsyge af Navn.

Køber Buntmageren Kaninskind, eller skal jeg hen til Garveren med dem? Jeg har et Par store Bundter, vel omtrent 3 Deger. Vil Smedesvenden gerne arbejde paa Akkord? (Mon sjette Bataillon endnu har Garnison i Viborg?) Tag dig i Vare, Ferdinand, Pudelen vil bidel! Vi fangede en lille Rotteunge i vor ny Musefælde. Bevar os, hvor den var arrig! Karl Hansen og hans Rejsesfælle have oplevet mange Eventyr blandt Indianerne i Nord-amerika. Doktor Andersen tager kun een Krone for en Recept. Hvor-naar skal der være Auktion i Præste-gaarden? Den sejstende September — nej, den tredje December, mente jeg, jeg kom til at sige fejl. Lider Prokuratorens Datter endnu af Kirtelsyge? Ja, og for Tiden er hun endogsaa meget daarlig; nu skal hun nok ud paa Kysthospitalet. Er det ikke Fastelavnsmandag i Dag otte Dage? Jo, det ved du jo godt, og ellers kan du se det i Almanakken. Tak, den Udvej kender jeg! Skærslipperens ældste Søn har faaet Difteritis og er kommen paa Hospitalet,

Forældrene vilde ikke risikere at faa hele Familien smittet.

Kong Kristian den Første oprettede Universitetet i København i Aaret 1479. Karl den Tolvte af Sverrig blev skudt d. 11. December 1718 uden for Frederikshald i Norge. Karoline, vor ny Stuepige, har ganske vist lært fransk Vadsk og Strygning, men stryge et Par Mansketter ordentligt kan hun alligevel ikke. Gaardens vestre Længe har en Længde af 75 Fod, den er opført af Kampesten og muret med Cement. Ifølge Guds Befaling gik Israellitterne seks Dage i Rad rundt om Jerikos Mure. Haandværkssvenden arbejder baade helligt og søgnt; men til Gengæld holder han jo saa undertiden Blaamandag syv Dage i Træk. Skru Vægen lidt ned, Lampen oser, og dens Lys blender mig. Sadelmagerens Væder fik første Præmie ved Dyrskuets i Skælskør. Danmarks nuværende Konseils-præsident hedder Estrup, han er tillige Finansminister. Gud er alviis; men den lærdeste Mand er kun viis.

Jeg hejser, og du haler, jeg drikker, og du betaler. «Der er Forskel paa Fisk,» sagde Manden, han kørte omkring med Tusser. «Man kan ogsaa faa for meget af det gode,» sagde Bonden, han fik et Læs Møg over Hovedet. Hvor mange Points fik din Broder ved sidste Præmieskydning? Hvem ejer Zoologisk Have ved Frederiksberg? Den tilhører et Aktieselskab i Hovedstaden. «Man skal overhovedet aldrig sige aldrig,» svarede Madammen, «jeg for min Part bruger det nu aldrig, for jeg har aldrig syntes om dette Biord.» Har du faaet dit Skema, Jens? Hvis er dette fine Sjal? Det er vistnok Fru Hansens, hun er saa mageløs glemsom (distract); forleden Dag glemte hun baade Handsker og Parasol i Butikken henne paa Hjørnet. Gruppen derhenne bag ved Stikkels-

bærbuskene har jeg selv anlagt. Høgen har altid forfulgt mine Duer, kanhænde den finder dem ekstra-fine i Kødnet.

Bed Jørgen lægge Sadelen paa den brune Vallak, jeg vil ride til Byen med et Avertissement; det skulde gerne i Avisens Aftennummer. «Bare det var en lille Missekat!» raabte Prinsessen og klappede i Hænderne. Hunnen mellem Fiskene kaldes Rognfisk, Hannen Mælkefisk. Er Stilladset solidt, Hr. Murmester, ellers bliver jeg hellere hernede? Det var stygt af ham at indespærre Stillidsen i denne lille Cigarkasse. Uret gik i Staa, for Perpendikelen sad skævt paa sin Plads. Hun hængte det alt sammen henne ved Kakkelovnen, det saa jeg selv, og der hang det endnu Klokken elleve i Morges. Hvor stor er hendes Pension? Det ved jeg ikke; men hendes Overlevelserente er henved 300 Kroner. Artilleriet drog forbi os med fuld Musik. Apostelen Paulus var født i Byen Tarsus i Lilleasien. Sofus skal i Gørtlerlære til Efteraaret. Glycerin er et godt Middel mod Revner paa Hænder og Fødder.

Stuepigen skal pudse Komfuret, hun har ingen-ting at bestille lige i Øjeblikket. Bed du hende om at gøre det, lille Ingeborg. Aah nej, Moder, kan Valborg ikke gøre det, jeg skal læse over paa min Lektie, den ny Frøken er saa gruelig streng. Hvirvelvinden slog Peter omkuld, for ind under hans Paraply og fik den til at vende Mølle, slaa Kolbøtter og foretage andre for en gammel Regnskærm lige saa livsfarlige Kunststykker. Det er en sød lille Unge, saa buttet og trind over hele Kroppen, og saa er hun saa nydelig pludskæbet. Hun er allerede meget velhavende; hendes Bedstefader har givet hende en Sparekassebog paa fem Hundrede Kroner, og hendes Onkel, en gammel affældig Pebersvend paa henved de fire Snese,

har testamenteret hende en Obligation paa 4500 Kroner. Men dette Dokument faar hun naturligvis først ved Myndighedsalderen.

Brevet kom tilbage med Postvæsenets Paaskrift: «Adressaten findes ikke i Køge.» Min Skyld var det ikke, jeg havde skrevet Adressen tydeligt nok. «Hvor meget er jeg Dem skyldig?» spurgte Værtshusholderen. Min Moder har rigtignok meget travlt i Dag, hun laver Grisesylte og Medisterpølse, vi slagtede nemlig en Gris paa over tretten Lispund i Gaar Aftes. Det skal du saamænd ikke bryste dig af, for det kan han gøre dobbelt saa godt og akkurat lige saa hurtigt. Hvem har dresseret Købmand Jeppesens Hønsehund? Du maa skylle Posen, Henriette, thi ellers faar Kaffen saadan en daarlig Smag. Ja, eet af to, lille Ven, enten skal du hugge Brænde eller hjælpe Gartneren med at plukke Jordbær. Du maa vænne dig til at gaa os lidt til Haande; men først maa du hvæsse Øksen, den er for sløv. Ja, giv dig saa i Færd med det!

Detailhandlerens Stifsøn er handelsrejsende. 1853 døde her mange Mennesker af asiatisk Kolera. Han kan ikke kaldes sindssvag, han er helt vanvittig; Faderen vil have ham anbragt paa Sindssygeanstalten ved Middelfart. Sømanden har haft Kopper, hans Ansigt er aldeles oversaaet med store Ar; det vansirer ham meget. En fransk Videnskabsmand ved Navn Pasteur vaccinerer nu baade Mennesker og Dyr mod Sygdommen Vandskræk. Skrædderen vendte mig et Par Bukser, men det tog Tid, jeg fik Lov at vente paa dem. Drengen bad om Forlov til at rejse inden Juleaften; Principalen vilde imidlertid ikke lade ham faa Lov før anden Juledag. Læs højt, Peter! Har du nogen Sinde set en Afbildning af Slaget ved

Helgoland den niende Maj 1864? Jeg lod min Stalbroder købe os et halvt Stearinlys til at gnide vore ømme Fødder med. Nej, Snak, det var da naturligvis et Tællelys. «Giv mig en Cognakstoddy, Kromand!» raabte Drukkenbolten.

Frederik den Syvendes Valgsprog var: «Folkets Kærlighed er min Styrke.» Maa jeg bede om to Tønder Koks og een Tønde Nøddekul? De fem Verdensdele hedde: Europa, Asien, Afrika, Amerika og Australien. Hvor højt kan Ballonen i Tivoli gaa op? Aah, saadan noget som 1200 Fod. Baronens Kaleche er kønnere og langt mere bekvem end Doktorens Karet. Den Kavalier skal jeg nok tumle; han er næm at komme til Rette med, han er jo da heldigvis ikke min Jævnlige i Kræfter; for Resten er han en hjertensgod Dreng; men Frans har ham til Bedste, derfra stammer hele Alarmen. Naa, det kalder jeg at fraase: Varmt, fedt Flæsk til Smørrebrød — det er Fraaseri, min Ven! Jeg har blot een solid Dørmatte tilovers, den skal De faa for 2¹/₂ Krone. Ved een Nats Uheld i Spil mistede han sin Fædreneary, og sin Mødreneary satte han over Styr dels inde i København, dels i Fredericia — han var Sekundløjtnant bægge Steder. Kom, og lad os slaa en lille Passiar af med hinanden her bag ved Smedens Have eller omme foran Smedjen der kunne vi staa i Læ.

Danmark ligger i den tempererede Zone eller det middelvarme Jordbælte. Jens Hjulmands Sviger-søn er bleven Graver og Klokker i Esbjerg, jeg vil give ham et Par Kroner aarlig for at holde Sømandens Grav ved lige. Efter gammel Tale ligger Vendsyssel Nord for Lands Lov og Ret, og Nord for Limfjorden kunne Grever og Karper ikke trives. Højre og Venstre

ere de to mest omtalte Partier her til Lands. Kors-edderkoppen spandt sit kresformede Net mellem et Par store Buksbombuske i Skrædderens Have; men Snedkerens Dreng rev Nettet itu. Her kan kun Tiden og den Almægtige bringe Hjælp. Tusserne siges at forstaa sig paa Musik, ja, at elske den meget højt. Lutheranerne, de Reformerte og Katolikkerne udgøre den overvejende Del af Europas Befolkning. De Danske besejrede de Svenske i Slaget ved Kalmar 1611. Lige uden for Møllen skulle I dreje af til højre. Tag nu ikke fejl og gaa til venstre, for saa ender jeres Rejse ved Østre Anlæg. Hun gik hen imod et lille Buskads og gemte sig derinde. Den sorte Pudel er min Yndling; den er baade trofast, vagtsom og fredelig. Vær barmhjertig mod Dyrene, og gør dem aldrig Fortræd!

Ryk den Tissel op med Rode! Kommer du saa til Pinsen? Vær saa god, tag Plads her i Lænestolen, den er saa bekvem. Det er et propert Hjem, der er saadan en Hygge udbredt over alt i Stuerne. Stav halvtreds, tres og fyrre! Smuglerne smuglede i Aftes tre Kasser Tobak over Grænsen lige for Næsen af Gendarmerne. Vil du være saa venlig at trisse af, ellers skal jeg flytte dig, lille Ven. Det var egentlig frækt af ham at stjæle ved højlys Dag. I Nattens Mørke rullede den store, tunge Skraldevogn mod en Droske. Denne blev væltet og splintredes aldeles. Kusken bliver vel sagtens idømt en stor Mulkt foruden Skadeserstatning til Droskeholderen. Og i hans Hjem forestaar der ham uden Tvivl den værste Overhaling; thi hans Kone er kendt i det hele Distrikt som en græsselig Rappenskralde. Nu har Frans baade Stiffader og Stifmoder. Han undslap med Nød og næppe i det yderste Øjeblik. Hvor meget er Tigerskindet værd? Aa, det ved jeg ikke,

jeg forstaaer ikke at bedømme eller taksere den Slags Varer. «Lad os spille Terning om en Flaske Vin!» raabte Soldaten.

Selvstændige Sætninger, Sætningskæder og Sætningsrækker.

I Morges var der baade Kræbs og Skruptusser i vor ny Aaleruse neden for Stemmeværket i Aaen. Spadsereturen blev pludselig afbrudt, da der kom et voldsomt Uvejr med Torden og heftige Regnskyl, og enhver skyndte sig til sit. Der var en hel Mylder af Feriegæster i Præstegaardens Have. De havde været ude paa en Skovtur, men bleve overraskede af en Regnbyge. Den gamle Rytterhest, vi købte forleden Dag, er saa svejrygget som en tyrkisk Sabel. I dette Hotel faar man et godt og billigt Logi. Forstaaer du Forskellen mellem en udbetalt og en ubetalt Gæld? Vi afsendte 500 R Affaldsbrænde til min Onkel i Ringkøbing. Der var ogsaa en Del Høvlspaaner med, for den kan han mærkværdigt nok ikke faa til Købs nogensteds i hele Byen; de sælges kun til Røgmændene. Vagon er et fremmed Ord, der undertiden bruges i Stedet for Jærnbanevogn. Muhamed, Stifteren af den arabiske Religion, blev født 571 og døde 632 efter Kristi Fødsel. Hønsefuglene leve i Polygami, det vil sige, at een Han har flere Hunner. Sangfuglene, Duerne og Rovfuglene leve i Monogami eller parvis — een Han har kun een Hun.

Skellet mellem Markerne skal flyttes omtrent tolv Alen. Det vil gaa ud over Gartnerens Hvidkaal og Skalotløg, som just nu staa allerfrodigst. Sissel

Barnepige er syg, men vil ikke tage Medicinen, som Doktoren har foreskrevet. Skuespillerens Opførsel har vakt stor Opsigt i Grenaa. Han sagde nemlig: «Ja, skal man læse op i saadan en Ravnekrog, saa maa man enten være fuld eller gal, jeg har nu foretrukket det første.» Hent mig en Pægl Akvavit! «Du har ikke noget at ransage i mine Gemmer og Skuffer,» sagde Maren til Karoline, «dem skal jeg nok selv passe.» Paa Dansk hedder det Stenolie, ikke Petroleum. En voksen Mands Hjerne vejer henimod tre Pund, Kvindernes Hjerne er i Regelen lidt lettere. De oprørske Bønder dræbte Knud den Hellige 1086. «Av, av!» skreg Harald, «jeg har faaet min Haand i Klemme.» Navneordet en Kerne og Udsagnsordet at kerne skulle nu staves med e i Stedet for æ, som vi før gjorde. De jyske Uldvarer fra Hammerum og Lysgaard Herreder, den saakaldte «Bindeegn», have længe været meget ansete overalt i Danmark.

Fjedrene i Vognen gav sig ynkeligt, da Kæmpen slog sig ned i den bageste Agestol. Denne Løben har gjort ham aldeles stakaandet. Min Brodersøn, som er Galanterihandler i Nyborg, er for Tiden Rekrut ved 23de Bataillon. Paven satte Luther i Band, og Kejser Karl den Femte erklærede ham snart efter i Rigets Acht. Dermed var han bleven en fredløs Mand, som enhver ustraffet kunde dræbe. Faaret, der staaer, fødte i Fjor tre smaa Væderlam, i Aar har det to Gimmerlam. En Gang imellem fornæmmer jeg et Stik i venstre Side, tæt oven for Hjertet; det er en venlig Erindring om en tysk Kugle, som gav mig et slemt Skudskaar ved Isted. Da Urias var død, tog David Batseba til Ægte. Du faar nok, hvad du har til gode, selv om han spiller Fallit, for Resten er dit Tilgodehavende vel ikke saa stort. En Yngling er en ung Mand. Skibet havde Proviant om Bord

til sejsten Mand i tre Uger. Skønt han først nylig har fyldt seks Aar, er han dog for længe siden færdig med Addition, og han har endda ligget syg i flere Maaneder. Blusset i Fyrtaarnets Lanterner vejleder de søfarende om Natten. Du maa ikke fjerne dig over tyve Skridt fra Huset, mens jeg er ude.

I Morgen gaar Jessen fallit; jeg har endog hørt tale om, at han oven i Købet vil blive straffet for falsk Bogføring. Lige paa een Gang vendte Skildvagten sig om og truede med at skyde, hvis vi ikke godvillig trak os tilbage. Smør lidt Vernis over Gulvet, det er saa grimt! Hent mig et halvt Pund Bolsjer! Baade han og hans Bicykel fik en forsvarlig Dukkert, da han rullede ud i Dammen. Den danske Armé tæller højst 60000 Mand Soldater af alle Vaabenarter. Straks efter Kampens Afslutning kastede de overanstrengte Tropper sig ned paa Valpladsen og sov trygt. En Brodsø skyllede i det samme hen over det synkende Vrag; to af Mandskabet, bægge Styrmandene og Kaptajnens Hustru reves over Bord. Brodden er spids og indeholder en farlig Gift, af hvilken en Ubetydelighed er nok til at forgifte Smaa- dyr, i det mindste alle Insekter.

Modehandlerindens Moppe — den hedder Trofast, hvis jeg husker ret — blev overkørt af Forpagterens Kusk, der kom rullende i den ny Charabanc. Tøjet er ikke vandblaat, det er vandgrønt. Hundrede og Tusinde regnes for Navneord, naar der foran dem staar et Talord eller et ubestemt Stedord, f. Eks. nogle, mange, ingen, faa, osv. Følgelig skal hundrede skrives med lille Begyndelsesbogstav i Sætningen: Jeg gav ham hundrede Kroner; og tusinde er et Talord i saadanne Forbindelser som følgende: Laan mig tusinde Kroner,

sælg mig tusinde Tønder Frugt. «Passagererne maa skifte Vogn!» raabte Togføreren. Matroserne truede med at gøre aabenlyst Myteri. Oldingen kastede en Haandfuld Svesker ud over Stakittet og morede sig over at se Drengene gramses om dem. Styrmanden vilde selv flense den første Spækklump af den fangne Hval. Gaa kun indefra og udad mod Skovranden, saa finder du ham nok. Det er vist nok, at han er fornærmet, for det har han selv sagt mig. Pinien vokser i Italien. Katten gik Glip af Kanariefuglen. I Dag otte Dage er det Sylvesterdag, Aarets sidste Dag; i Morgen otte Dage have vi Nytaar.

Alle de Ord, der begynde med un, skulle staves med d efter un, f. Eks. Undseelse, Undtagelse, Underholdning, Undergerninger, Undergang, undgaa, undløbe, undtagen, underkaste, underkøbe, osv. Med det samme kan du mærke dig, at de Ord, der have Forstavelsen an, aldrig skulle have d efter an, f. Eks. Andagt, Anledning, Ansøgning, Anvendelse, Andragende, anholde, angaa, anstaa, annamme; og foran staves ligesaa uden d. Ordene And, i Flertal Ænder, og anden, andet, andre skulle derimod staves med d. — Vil du hvide Loftet! Læg en Bolt i Ilden, Karen skal til at stryge. Giv dig kun til Kende, Alfred, jeg har set dig. Vil De ikke give mig lidt Køb paa saa stort et Parti Gulvskrubber? Ingen Indvendinger, du skal, og dermed basta. Hele denne Historie var gaaet hende ad Glemme. Jeg ser Provsten i Ny og Næ. I Oldtiden var vort Fædreland helt bevokset med Skov.

Tovet var raaddent, og da Matrosen entrede op ad det, brast Stigen, og han gik paa Hovedet lige ned til Bunden af Havnen, men blev straks reddet af første Styrmand. Ved Foraarets Komme smelter Sneen, Vaarsæden lægges, Trækfuglene vende tilbage

til deres Ynglepladser, og i Skov og paa Mark myldre Tusinder af Smaablomster frem; thi nu er der Grøde i Luften, og Solen varmer stærkt. Den Knægt har sat største Delen af sin Faders Formue over Styr; han er kun atten nitten Aar, men hans Fremtid er helt forspildt nu, han er nemlig bleven anholdt for Vekselfalsk. Min Søster Jette tog den lille paa Skødet og fortalte ham Krøniken om den norske Jætte, der havde faaet en Grankogle i Øjet og viskede den ud med et Kornneg. Byen har en lille kuldet Kirke. Du maa ikke saadan jappe i Læsningen, stundom sluger du hvert andet Ord, og saa gør du de løjerligste Grimasser; det er alt sammen stygge Vaner, som du maa se at vænne dig af med i Tide. Det er ikke en Smule for meget til ham, for det var noget Jaskeri, han havde levet; men det gjorde mig alligevel hjertelig ondt for ham, da han fik sine Prygl.

Ida var somme Tider en meget uartig Pige. Da hun vidste, at der voksede nogle dejlige Solbærbuske i Snedker Madsens Have, gav hun sin Broder Jørgen en Bakke og sagde, at han skulde hente nogle af Bærrene, som nu vare modne. Dette gjorde Jørgen ogsaa; han gik gennem Gaarden ind i Haven og plukkede saa mange Solbær, som der kunde være paa Bakken. De smagte saa godt, at han gjorde det samme Kunststykke een Gang til; men da han tredje Gang vilde prøve sin Lykke og vendte hjem fra sit Røvertog med Bakken fuld af Solbær, mødte han Snedker Madsen i Porten, og hvad tro I, at der saa skete?

(Diktatopgave i 3. Kl. ved Eks. 1891
Kbhvns. Kommuneskoler.)

«Een Gang er ingen Gang,» siger Ordsproget; og det er baade sandt og usandt. Røgterens ny

Bukser ere af groft, storternet Tøj. Vanille er Frugten af en sydamerikansk Slyngplante og regnes for et meget fint Krydderi. Mine to smaa Yndlinge, Kristian og Valdemar, kom i Trætte om en Haandfuld Valnødder. Okserne tygge deres Føde to Gange og kaldes Drøvtyggere. Vaseline er et godt Middel mod Brandsaar, siger min Bedstefader. To af os maatte underskrive som Vitterlighedsvidner. Det er ikke næmt at spise Vælling med en Syl; det er maaske derfor, man har lavet Mundheldet: «Kønt langsom,» sagde Sunds Præst, han aad Vælling med en Syl. «Jeg har to Kroner tilovers, dem maa du faa, naar jeg finder dem,» siger man saa ofte til Børn, der forlange Penge til unyttige Ting som Slikkerier og lignende Godter; og dermed ere de gerne veltilfredse. Jeg lagde mine Violer i Vinduet. Saa du dem ikke ligge der? Bid Mærke i følgende syv Forholdsled: til fulde, til gode, til højre, til kort, til sidst, til venstre, til visse.

Sætter De nu, at det var min Fader, som døde i Vuggen, saa maa jeg jo være en Søn af min Farbroder, og det gør Sagen meget mere indviklet. Da Sofus har gode Evner og Lyst til at læse, skal han tage Præliminæreksamen og saa maaske senere læse videre. Manufakturhandlerens Skilt styrtede ned med et vældigt Skrald. Det var med Nød og næppe, at bægge hans Kommis'er, et Par rigtige Kraftkarle, atter kunde hænge det op. Maaren eller Ilderen — jeg ved ikke, hvilken af dem det har været — har forrige Nat gjort rent Bord i vort Hønsehus. Det er et føleligt Tab for os, da vi havde ene kostbare Racehøns. Dit Fodtøj er for tyndt, naar det er saa vaadt i Vejret, og navnlig naar der er Snesjap, for det ødelægger alting. Kan du gøre Rede for Forskellen mellem de to Ord betrykket og betrygget, saa

vil jeg spendere et nyt Penneskraft paa dig til næste December Termin. Sikken et Søleføre, man kunde jo have behov at gaa med Træskostøvler paa, og det er endda midt om Sommeren.

Fredericia, d. 12/8 1891.

Kære Fætter!

I Gaar var det saa min Fødselsdag; og der kom en Del gode Venner og Bekendte for at gratulere mig. Vi drak Chokolade og spiste Smaakager, som Moder selv havde bagt. Henimod Aften gik vi ned paa Plænen og spillede Bold; og vi morede os fortrinligt, lige til den gamle Drukkenbolt, Jens Vestergaard fra Erritsø, kom og blandede sig i vor Leg og Samtale. Da han og Fader have staaet ved samme Kompagni i 1864, gaar Jens sjældent vor Dør forbi; han vil altid hilse paa sin forrige Sergent — hvilket Navn Jens for Resten udtaler ravgalt —, Fader var hans Underofficer, tror jeg nok. Jens morer os Børn, fordi det sidste af hans Snak er akkurat ligesom det første; men Fader er vist langt fra glad, naar Jens stiller med Huen i Haanden og begynder: «Ja, jeg var nu i Byen, Hr. Jørgensen, og saa vilde jeg da ikke gaa Dem forbi, nej jeg vilde saamænd ikke.» Fader kan ikke bare sig for at trække paa Smilebaandet. Han takker Jens for Visitten og byder ham ind paa en Taar Øl og en Cigar, og dermed er saa gerne den Herlighed forbi. Men i Aftes var Jens mere beruset, end han plejer at være, og vilde derfor ned i Haven og se de unge spille Bold. Det lykkedes ham da ogsaa at faa den Leg at se; men han nødte os rigtignok snart til at holde op; thi ingen af os kunde spille for Latter, da Jens først fik Munden rigtig paa Gled. — Tak for dit

Brev med den venlige Lykønskning! Venlig Hilsen fra os til dig, dine Søkende og dine Forældre.

Din hengivne Fætter
Frits Jørgensen.

Følgende Ord, der forekomme tit saavel i daglig Tale som i Skriftsproget, skulle staves med c: Centrum, Centner, Cirkel, Cognak, Cylinder, Cigar, Citron, Cikorie, Chokolade og Chef. Læg Mærke til, at Byen Cognac, som leverer megen og vel anset Cognac, ikke skal staves saaledes som den Vædske, vi bruge til Toddy, og som altid siges at være direkte indført fra Cognac i det sydvestlige Frankrig. Paa Apoteket sælges Cognac under Navn af fransk Brændevin, en stærk Spiritus, som let gør Nyderen beruset. Kan du lide Kager med Kræm i? Min Kusines Mand har anlagt et Dresdener- og Wienerbageri paa Hovedstrøget i Neksø. Herefterdags, nutildags og hidtildags ere Tidsbiord. Alfred er en Klokke til at skrive Retsskrivning; han propper den ene Fejl oven paa den anden, og saa saare man dikterer ham et vanskeligt Ord, kan man trygt vædde ti mod een paa, at Alfred nok skal bogstavere det forkert.

Ifølge den nu paabudte Retskrivning skulle Ordene: Nord, Syd, Vest, Øst altid skrives som Navneord; og selvfølgelig ere Norden, Syden, Sønden, Vesten og Østen altsaa ogsaa at betragte som Navneord. Pas nu paa, at du ingen Bommerter gør! Naar Foraaret nærmer sig, drage Trækfuglene fra Syd mod Nord, og først ved Efteraarets Komme gaa de Nord fra og Syd paa. Sejler man Vest paa og bliver ved uafbrudt i samme Retning, vil man til sidst komme Øst fra til sit Hjem. Mange brystsyge gennemgaa

forskellige Kure i det varme Syden, hvor Luften og Varmen ofte kurere dem. Hvor har De Deres Portemonnæ, Hr. Brandt? I min Baglomme, jeg ved jo, at man skal vare sig for Lommetyve. Har du været i Oldnordisk Museum?

Gik Bidet da gennem baade Benklæder og Strømper? Ja, det gjorde det min Sandten. Det er ikke ethvert Emne, en tolv Aars Dreng kan skrive en god Stil om. Han spillede mig et ordentligt Puds sidst i forrige Uge, den Skifertækker. Han havde lovet mig ganske bestemt at komme hertil Onsdag Morgen, og som Følge af, at jeg stolede paa hans Ord, tog vi det gamle Spaantag af. Men hvem der ikke kom, det var min Tækkemand. Det er saamænd sandt, hvad det gamle Ord siger: «Haandværkerne ride ikke, den Dag de sadle.» Tegn mig et Omrids af din Have; den ligger jo helt oven over Byen paa Bakkeskraanningen. Sejladsen gennem Øresund var det smukkeste, den vidtberøjste Amerikaner nogen Sinde havde set, og han havde dog været i Alverdens Lande. Naar man vil betegne en længere Lyd ved Hjælp af Udraabsordene a, aa, i, sætter man h bag efter hvert af dem, f. Eks. Ah, hvor den Frikassé er lækker! Aah, nej da, der faldt han! Ih, nej se, er han bleven Mormonpræst! Alle hans Foretagender ere komplet mislykkedes. Jeg vandt en Harve og en Jærnplov ved Tombolaen.

Karussen gjorde tre alénlange Spring hen over Vandfladen, da den mærkede, der var Fare paa Færde. Næbbet er spidst og kegleformigt. Katten gav Slip paa Musen, idet den fik Øje paa Rotten, og saa endte det med, at den gik Glip af dem bægge to. I det samme standsede Toget ved den sidste Station, og vor Passiar var til Ende. Haren satte af

Sted over Stok og Sten med seks syv Alen lange Spring. I Forgaars Aftes overværede vi en Koncert i Anlægget; Publikum var henrykt over Musikken, som virkelig ogsaa var noget ekstragodt. Mellem Pauserne spadserede man rundt i Håven, hvor særligt Alleerne tog sig udmærket godt ud, da der hang kulørte Lamper i Tusindvis paa Træerne og mellem Smaabuskene. Lad os prøve at løbe om Kap. Hvilken Værdi har saadan en Væddeløbshest? Den er nok 50000 Kr. værd.

Lakridsrodsplanten og Laurbærtraet vokse frodigt i Sydeuropa, hvor Appelsiners, Abrikosers og andre Sydfrugters rette Hjem er. Byen Messina paa Øst-siden af Sicilien er særlig berømt for sine fortræffelige Sydfrugter. Da vi spadserede ud gennem Alleen, mødte vi et Bybud, der skulde paa Stationen med min Fætters Kofferter. Det er en vældig Bagage, det Menneske fører med sig, saa snart han skal uden for en Dør. «Kom udenfor,» sagde Mikkel til Mads, «saa skal jeg give dig et Par ordentlige Lussinger.» «Nej Tak, jeg gaar ikke ud i saadant et Hundevæjr, om du saa vilde give mig hele ti,» svarede Mads med et spotsk Smil. Til Nytaar har Ledet staaet der i sejsten Aar, nu venter det ogsaa paa Afløsning. I ældre Tid sagde man Han og Hun til dem, man ikke vilde sige De eller du til. Naar Han, Ham, Hans, Hun, Hende, Hendes bruges i Tiltale, altsaa i Stedet for du, dig, din eller De, Dem, Deres, saa skulle vi begynde disse seks Ord med et stort H. Er han Kavalerist eller Infanterist? Ingen af Delene, han er Trainkonstabel; det have bægge hans Brødre ogsaa været.

Skovsnæpperne ere det fineste Fuglevildt her til Lands; men der gives ikke mange af dem, og det

er ikke næmt at komme dem paa Skud. Hejlen findes fortrinsvis i de jydsk Heder og Skovmoser. Snærrer og Snærler ere almindelige hos os, og undertiden optræde de som besværlige Ukrudtsplanter. Somme Tider kan Snærlen snære sig saa fast om Vaarkornet, f. Eks. Havren, at den ligefrem kvæler Kornet. Der var syv og tredive Vogne i Følge ved Brylluppet, som fejredes i Gaard, og uagtet Per Lassens Gaard er den allerstørste her paa Eggen, var der ikke paa langt nær Plads i den til Halvdelen af disse Køretøjer. Hans Bohave og andet Løsøre var for største Delen brandforsikret i Brandforsikrings-selskabet «Danmark», saa han lider intet føleligt Tab. Men derfor er det jo dog strengt nok at miste alt, hvad man ejer, og især nu da Vinteren staar for Døren. Kalundborg og Æbeltoft er Søkøbstæder. Saksjøbing ligger paa Lolland.

Jeg var ogsaa i Teatret i Aftes; jeg saa godt dig oppe i Galleriet; der tør jeg nu ikke sidde, for der er saadan en afskyelig Træk, og det Publikum, som søger op paa de billige Galleripladser, er ikke altid saa roligt, som ønskeligt var. Da Ejnars Buestreng brast, spurgte Kongen: «Hvad var det, der brast, Ejnar?» «Norges Rige af din Haand, Herre Konge,» gensvarede Ejnar Tambeskælver. Gorm den Gamle og Tyre Danebod ligge begravede i Kongehøjene ved Jællinge. I denne By er der et Seminarium, paa hvilket der uddannes Lærere for Børn. Der er blevet lagt nyt Brædegulv i Butikken, da det gamle var maskraaddent, det var nemlig angrebet af Hussvamp. Har du lagt Mærke til, at de allerfleste Eventyr begynde saaledes: «Der var engang» — —. Adolf er elleve Aar, men kan endnu ikke multiplicere to smaa Tal eller Cifre med hinanden. Amtsraads-medlem Søren Sivertsen, vor forrige Rigsdagsmand,

er bleven udnævnt til Ridder af Dannebrog; hans Broder, der er Skovrider i Thyland eller et andet Sted i Vestjylland, har været Ridder siden Regerings-jubilæet 1888.

Plaggen, som Fader købte i Fjor Efteraar, lærer i disse Dage at gaa for Vogn. Da vi gav den Bidselet paa, støjede den, fordi Staldkarlen tog for haardt paa den. Nu er den vænnet til at gaa fremad, men naar den skal gaa baglængs med Vognen, bliver den pludselig stædig. Alexander den Store, Grækernes berømte Konge, blev født i Aaret 356 før Kristi Fødsel. Da han var lidt over 20 Aar, adlød den da-bekendte Verden ham som Hersker. Han anlagde Byen Alexandria i Ægypten. Men allerede i sit tre og tredivte Aar døde han. 1848 var Ole Knudsen med i Slaget ved Slesvig, hvor han blev saaret. Kort efter blev han hjemsendt som udygtig til al Krigstjeneste, og nu lever han af den Smule Pension, han har som Invalid. Nutildags er et Biord; men nu om Stunder, der betyder det samme, bestaar af Forholdsledet om Stunder med det tilhørende Biord nu.

Hvad der falder af Næsen i Munden, gaar ikke til Spilde, siger man for Spøg. Henad Midnat kom Aftenstjernen til Syne. Nu har Sofie endelig faaet en god Kondition. Det er hos en Urtekræmmer paa Østerbro, Fruen er lidt hidsig og kan skænde slemt; men hun fortryder det snart. Naar Poul skal til at gaa i Skole, vil hans Bedstemoder forære ham en Tornister. Ved du, hvilken Plante der leverer os amerikansk Olie? Nej, hvorfra skulde jeg vide det? Vel, saa skal jeg sige dig det, denne Olie udpresses af Kristpalmens Frø. Køb mig for 10 Øre Baand og Lisser! Kan du lide Ansjoser? Ja, paa Smørrebød med haardkogte Æg. Bed Søren ordne sine Bøger,

inden han gaar i Seng. Dynen er lækker, kan du tro; den er stoppet med Ederdun og smaa Andefjer. Med Lempe faar man et Æg i en Humlesæk. Det er vanskeligt at plukke Haar af den skallede.

Termometret viser i Dag 22 Grader Celsius i Skyggen. Vil du tage til Takke med at ligge paa Gulvet, saa er du os hjertelig velkommen; men for Tiden er der lagt Beslag paa hver Seng i Huset. Papegøjerne kunne lære at snakke, ikke at tale. Jeg er meget utilpås i Dag. Barometret viser paa Storm. Har han gjort det paa Trods? Nej, det kan der aldrig være Tale om. Hver Aften i Skumringen løber Valdemar Ærinder for Degnekonen. Koen Yver er bullent, jeg frygter, den har stukket sig paa et rustent Søm. Damperen kom tids nok trods Stføm og Storm. I Middelalderen bleve mange gamle Kvinder beskyldte for at have øvet Trolddom, og den Gang straffedes slige Forbrydelser med Døden paa Baalet. Vor gamle Gaardhund blev skudt i Gaar, nu var den ogsaa helt affældig; men den teede sig alligevel som et vildt Dyr, da Otto kom med Bøssen, og den ikke kunde slide sig løs fra Pælen, den var bunden til. Zigeunernes Hjemstavn maa uden Tvivl søges i Sydasien. Jeg spiller ikke Whist, ja hvad mere er, jeg spiller overhovedet aldrig Kort.

Den, der kun har eet Øje, kaldes enøjet; og den, der kun har eet Ben, siges at være enbenet. Ved Hjælp af dette lille Glas kan du forstørre en Draabe Blod, saa de røde Blodkorn, der svømme i den gulgaltige Blodvædske, blive saa store som smaa Knappe-naalshoveder. Peter vilde have købt Georgs Frimærkesamling; men Oskar kom ham i Forkøbet. «Nej, du maa ikke blæse Fnuget af min Løvetand, den ser

saa nydelig ud,» raabte den lille Charlotte. Gaa ned paa Klinikken i Walkendorfs-Gade, og faa den Tand trukket ud; der er det gratis for ubemidlede. «Naa, nu bliver her da aldrig Ro for dig,» sagde Faderen, da lille Knud havde faaet sig en Tromme; «nu vil du forstyrre hele Huset med din Musik.» «Nej, Fader, jeg spiller kun, naar du sover til Middag,» svarede Drengen, «saa kan du da ikke høre det.» Naar Døren er lukket, og Lyset slukket, saa er den glemmt, som ude er lukket. Bryd dig ikke om hans Snak, han er jo halvgal!

Spejlrammen skal forgyldes op, den er baade falmet og smudsig. Den gamle Vognmands Hest blev løbsk og galoperede hen ad Store Strandstræde. I ældre Tid brugte man en Leg, der hed «at stikke til Bollen» eller «bide til Bollen». Vil han ikke med det gode, saa maa vi tvinge ham. Det Krigsfartøj, hvis Opgave det er at beskytte vore hjemlige Fiskere, holde fremmede Fiskere borte og vaage over, at Loven om Fiskeri i de danske Farvande bliver overholdt, kryssede i flere Dage uden for Nyminde-Gab. Det er et stort Gode, at hans Moder lever; hun kan da tage sig af hans smaa moderløse Børn. Linien er skæv, Adolf. Han staar højest i Byen, hvad Rang og Formue angaar. Det var højest mærkværdigt, at vi to skulde mødes her i Dag. Man skal overvinde det onde med det gode. Andreas er den bageste i hele Flokken, saa han er formodentlig dødt-rætt. Hvad er det for et Onde, der har fængslet hende til Sygelejet i saa mange Maaneder? Det er Gigtsvaghed og Nervøsitet, siger man. Jeg er nu mest tilbøjelig til at tro, at det er Humørsyge; hun er ikke vant til Modgang af nogen Slags, og den mindste Smule Ærgrelse kan gøre hende syg.

Bjørnen er en Saalegænger, hvis Fødder benævnes Labber. Den findes i Sverrig og Norge, Rusland, Sibirien og i det hele taget i de koldere Jordstrøg. Den efterstræbes meget, og det Folkefærd, der kaldes Lapperne, anser Bjørnejagten for en særdeles fornøjelig Sport. Indhyllede i deres varme Pelse af Rensdyrskind sætte de af Sted efter Bamsen. Op ad Bakkerne, ind gennem Skovene, over Isen, gennem Dalene og højt til Fjælds flyve de pilsnart af Sted paa deres lange Sneskier; og Kampen ender gerne med, at Bjørnen bliver træt, og Lappen kommer den paa Skud. Den Hest, der gaar til højre for Vognstangen, benævnes i Almuesproget «den fjermer Hest», og den, der har sin Plads til venstre for Stangen af en forspændt Vogn, kaldes «den nærmer Hest». Hjalmar indvilligede i at ledsage os ud over Vildmosen, da vi havde forpligtet os til at ende Turen i Løbet af seks Timer. Søren er en daarlig Kusk, han lader Hestene skotte sig selv, og saa passiarer han med Per og Poul. «Overmaade vel sagt af Dem,» udbrod Professoren, da Studenten havde svaret rigtigt paa et meget indviklet Spørgsmaal. Jeg er skrupsulten; jeg har intet nydt siden i Morges Kl. 6, og nu er Klokken over 3.

«Hvem af jer har forledt Albert til at vade gennem Rendestenen?» spurgte Læreren. En af de mindste Drengene, der nylig var kommen i Skole, rejste sig og raabte: «Det vare vi alle sammen lige gode om!» Hvilken Valgkreds hører din Farbroders By til? Den hører vistnok under Levringkresen; jeg er dog ikke ganske sikker paa, hvorhen den og en fem seks andre Byer i samme Nabolag høre. Til Vinter skal jeg have et Kursus i Skøn- og Retskrivning hos Andenlæreren i Tjæreby Skole. Jagthunden er bleven saa kvabset og tyk nu i Sommer, at den næppe kan

vralte af Sted; men det skal den nok faa bedre for, naar først Jagtsæsonen begynder. Den Vogn, Arrestanterne befordres i, naar de skulle fra Kristianshavn ind til det egentlige København for at forhøres, kaldes almindeligvis ikke andet end «Salatfadet». Hvad sysselsætter han sig med om Vinteren? Vistnok med Kurve- og Mattefletning. Tømmermester Hansens ældste Søn blev i Gaar bidt af en Pudelhund, der led af Vandkræk.

Blandt de saakaldte Kramsfugle ere Solsorten og Drosselen de mest bekendte; den første sløjter udmærket, og den sidstnævntes Sang er vel den mest tiltalende af alle de Fuglerøster, vi høre i Skoven. Der er store Lapper paa Emils Bukser, hans Trøje er saa laset og hullet, at Pjalt dasker mod Pjalt, naar han gaar, og hans Hue er flænget baade for og bag. Vor Pakhuskarl taler et Sprog, jeg sjældent har hørt Mage til. Det er den pudsigste Blanding af Jydsk, Fynsk og Sjællandsk. «Tøjets Farve tiltaler mig; men Kvaliteten svarer ingenlunde til Prisen,» sagde jeg til Skræddersvenden. Garderens Sjako var saa høj, at han stødte mod Gipsdækket, hver Gang han tog den paa inde i Dagligstuen; og naar han gik gennem Køkkenet, løb han jævnlig Hovedet mod Bjælkeloftet. Da vi ankom, var den egentlige Valghandling allerede forbi. Naar Pigerne møde deres Lærer paa Gaden, gøre de et lille Kniks; det er denne Bevægelse, man kalder «at støbe Lys». Nikolaj har paadraget sig en Halskatarr, som han næppe faar Bugt med i dette Efteraar. En lille Pige kom hjem fra Skole og raabte begejstret: «Aah, Moder! Du kan tro, Nikoline var fin i Dag, hun havde Atlask paa sin Kjole og Rejer paa sit Smørrebrød!»

Lad os gaa ind i den ny Kafé og faa en Kop Chokolade. Tag dig i Agt, Dreng! Katten kradsrer dig, hvis du trækker den i Halen. Martinus er noget kaadmundet, naar han er ude mellem fremmede, det klæder ham stygt; I maa se at vænne ham af med det i Tide. Skammer du dig ikke, du store Pige, over at gaa og kigge ind ad andres Vinduer! Mikael er kejthaandet; og naar han bliver rigtig arrig, slaar han altid med Kejten. Mejersken havde kommet saa megen Cikorie paa Kaffen, at den blev aldeles besk og udrikkelig. Jeg har aldrig set Himlens Blaa saa rent og skært som i Dag. Hunden havde faaet Øje paa en Kat oppe i Kastanjetræet og var ikke til at drive af Stedet. Johan er en ordentlig Lurendrejer, ham skal man ikke stole alt for trygt paa. De gule Ranunkler kaldes ofte Smørblomster. Sikken et Rabalder det gav, da Stilladset væltede ned paa Stenbroen. Det er blikstille, kom, lad os gaa en Tur! En hidsig Fader sagde til sin lille Søn, der ikke bar sig rigtig pænt ad ved Middagsbordet: «Sid stille, Dreng, tag Skeen i den anden Haand, snyd din Næse, og spis Brød til!»

Den mindste af de tre Søskende, en lille elleveaarig Pige ved Navn Elisabet, er ganske overordentlig flink til alle Slags Haandarbejder. Det er en hel Fornøjelse at se hende sy Navn, Dyr og Blomster paa Stramaj. Det var en gammel, graaskægget og vejrbidt Sømand, der affyrede det Skud, som gav Fregatten sit Banesaar. Kunde Sammenstødet da ikke undgaas? Nej, det var absolut uundgaaeligt. Marskandiseren henne paa Hjultorvet har et Olie-maleri, som jeg forgæves har budt 200 Kr. for. Det er ikke mere værd; men han forlanger alligevel 300 Kr. for det. Jørgen er ikke raadvild, han klarer sig nok. Min Fætter Mads Knudsen var med til den

store Manøver, der blev afholdt i Fyn under Kronprinsens Ledelse. Emanuel er en farlig Skytte. I Gaar skulde han skyde Smedens Kat; og da han havde faaet Øje paa den dødsdømte under en Ribsbusk i Haven, fyrede han paa maa og faa lige ind mellem Buskene. Katten tog ingen Skade; men derimod gennemhullede han Smedens Overfrakke, der var hængt til Tørre paa et Rækværk, der stod mindst fem Alen til venstre for den Busk, Mis sad under. Uh, hvor han var flov bagefter! Der har du 4 Kroner, køb dig saa et nyt Jerseyliv, det trænger du saamænd til.

Min Farbroder har købt sig en større Landejendom i Nærheden af Issefjorden. Fjenderne retirerede i Huj og Hast, da de Danske rykkede frem mod Skanserne. Ifølge den ny Helligdagslov skulle de handlende holde lukket hele Søndagen efter Kl. 9. Kong Oskar den Anden holdt forleden Dag stor Harejagt paa Øen Hven, som vi afstod til de Svenske ved Freden i Roskilde 1658. Valdemar Atterdag eller, som Bønderne kaldte ham, Valdemar den Onde indtog Gulland i Aaret 1361. Hansen kom ikke før end jeg, tværtimod et helt Kvarter senere, saa han var blandt de sidstankomne. Jeg holder meget af Frikadeller og stuvede Kartoffler. Ponnivognen væltede ned ad en stejl Skrænt, og flere af os kom slem til Skade.

København N., Nørrebrogade Nr. 61, d. 27/8 1891.

Kære Fru Mortensen!

Allerførst vil jeg sige Dem og Deres Mand saa mange Tak for den behagelige Ferietid, jeg tilbragte i Deres rare Hjem. Min Hjemrejse gik godt; der var mange søsyge om Bord paa Færgen over Store

Bælt; men jeg fejlede ingenting. I Gaar var det min Moders Fødselsdag; hun fyldte de halvtreds. Og i den Anledning var her stor Stads og mange fremmede; men da De ikke kender nogen af dem, vil jeg hellere fortælle Dem, hvilke Presenter (Foræringer) Moder fik. Fader gav hende et nydeligt Brysselertæppe, en kaffebrun Fløjs Hat med ægte Strudsfjer og en ny Fuchsiak. Gartner Petersens Frue gav hende en Fuchsia og saa en anden Potteplante, hvis rigtige Navn jeg ikke kan erindre. Vi store Børn havde sparet sammen til et Par Brunels Støvler, for Moder har saa daarlige Fødder, at hun ikke godt kan taale at bruge Læderfodtøj; og min mindste Søster kom med et Par Muffediser, som hun selv havde hæklet i Syskolen. — Det var en rigtig dejlig Dag for os alle. Endnu en Gang: Tak for i Sommer! Dermed: lev vell Venlig Hilsen fra

Deres heng. og taknemmelige
Alma Hansen.

Om Aftenen har Lokomotivet røde Lanterner forpaa. En Mand spurgte en anden: «Kan De gætte, hvem jeg mødte i Aftes, da jeg gik ind ad min Port?» «Nej,» lød Svaret. «Jeg mødte min Cigar; for idet jeg gik ind, gik den ud.» Den unge Musiker gav forleden sin første Koncert her i Byen. Lærerinden sendte Kristine ned til Inspektøren for at hente et Stykke Kridt. I en gammel Abc staar der: «Naar Krokodillen ynksomst græder, den allersnarest Folk opæder.» Den afrikanske Struds og Zebraen ere overførte til de fleste Landes zoologiske Haver og synes at befinde sig vel overalt. Min Onkel er Professor i Zoologi og Botanik. Røverne havde deres Tilflugtssted hos en gammel Bonde, en rigtig Keltring, der delte Udbyttet med dem. I Overmorgen rejser han til Ostindien, hvor han har faaet Ansættelse som

Læge. Sin Moder mistede han, da han var i sit syvende Aar, og nu er han ogsaa faderløs, stakkels Dreng. I det fjerne kunde vi se et Glimt af Øen Anholt.

Mange danske Ord begynde med Bogstaverne in, og med Undtagelse af de fire Ord: ingen, intet ingenting og ingenlunde skulle de alle have d bag efter Bogstaverne in. Som Eksempler kan nævnes: Indtægt, Indtryk, Indbildning, Indhold, indtræffe, indhente, indbildsk og indløbe. Men de fremmede Ord, som begynde med in eller have Forstavelsen in, skulle ikke staves med d. Som Prøve paa saadanne Ord, laante fra fremmede Sprog, kan anføres: Interesse, Insekt, Invalid, Inspektør, Infantarist, Influenza, invitere, interessant, osv. Kan du stave Punktum, Semikolon, Komma og Spørgsmaalstegn?

Hver Gang jeg rejser, foretrækker jeg en Rygekupé; thi derinde har man Lov at ryge Tobak, og paa Rejser er det min Yndlingsbeskæftigelse at ryge og sove, jeg rejser nemlig altid om Natten. Det er en slet Person, denne Ole, rigtig en styg en; og det er ikke mere end billigt, at han skal give Mulkt, eftersom han har mishandlet sin Hest. Gartneren paa Fredenslund er vist en meget dygtig Mand; i hvert Fald forstaar han at anlægge og ordne Blomstergrupper, saa det tager sig nydeligt ud. Neden for Lindelysthuset har han plantet kinesiske Græsnelliker, og lige ovenfor har han et Par prægtige Bede med Levkøjer. Stav nu: Skrædder, Stodder, Sludder, Mudder, Sladder, Tøffel, Kvidder, Middel!

Den fattige Konfirmand bar en gammel, luslidt Frakke, som havde tilhørt Godsejer Brun paa Sølyst.

Hende vil jeg ikke have i mit Hus som Pige, hun er baade sladdervoren og upaalidelig, og fra sit forrige Herskab har hun det Skudsmaal, at hun er luddoven; men hvad der er det allerværste, det er, at hun skal være noget langfingret. Karl har faaet en god Lære hos en Snedker; han vilde dog vistnok endnu hellere have lært Tømmerprofessionen. Men naar han nu har udlært som Møbelsnedker, er det jo endda tidligt nok for ham at give sig i Tømmerlære. Jeg indestaar for, at Peter er sanddru. Da Tyven var undsluppen, løb han af alle Livsens Kræfter, til han naaede over Gudena, ind i Frisenborg Skov, og her havde han sit Opholdssted i flere Uger. Det var snildt gjort af hende. Giv mig en Smule Tobak, Niels, jeg er i Lyst for et Par Sug af Piben. Den gamle Tigger, der blev indlagt paa Fattiggaarden, er i mange Henseender en snurrig Fyr. Han tror f. Eks., at han er Fætter til Zaren i Rusland og snart vil blive udnævnt til Admiral over den russiske Flaade i Østersøen. Der er ingen Grænser for, hvad han kan hitte paa, sølle Mand; han har en megen stærk Indbildningskraft.

Du maa ikke være saa mistænksom af dig, og i hvert Fald har du ingen som helst Anledning til at vise mig en saa krænkende Mistillid. Det misklæder hende i højeste Grad med alt det forgyldte Stads, hun hænger paa sig. Han er en mistænkelig Person, Politiet har et godt Øje til ham; der gaar stadig to civilklædte Opdagelsesbetjente bag efter ham, og til sidst nappe de nok Gavtyven. Enken, som sidder med fire smaa uforsørgede Børn, har aabnet en Frugt- og Grønhandel i Store Grønnegade. I Gaar, da jeg tilfældigvis kom gennem denne Gade, saa jeg, at hun havde anskaffet sig en Rulle, thi paa hendes Skilt stod der: «Her rulles, Tøjet hentes og bringes.» En Dyrlæge, der havde været paa Syge-

besøg hos en Gaardejer, udstedte følgende Regning: «Kureret en Gris, som døde — 2 Kr.» Da der var blevet saaet Gulerødder i Brakmarken, satte Forvalteren et Par Brætter op der, hvor Gangstien begyndte, og skrev paa dem: «Al Færdsel over denne Mark er forbudt under Adfærd efter Loven.» Men det var spildt Ulejlighed. «Velkommen i det grønne,» sagde Kællingen, hun tørrede sig om Munden med Persille (Persilje).

Hvad Klædedragten i Middelalderen angaar, da bar man inderst paa Legemet en ulden Skjorte; linnede Underklæder vare yderst sjældne selv mod Slutningen af det 15. Aarhundrede. Oven paa Skjorten havde man en Vest og en snæver Trøje eller Kofte, og som Overklædning brugtes en vid Kappe. Bukserne gik i Almindelighed helt ned over Benene, da Mandfolkene ingen Strømper brugte. Fruentimmerne gik med syede Klædesstrømper, da man endnu ikke forstod at strikke. Omkring Livet havde man et Bælte, hvori man bar det sædvanlige Vaaben, en Kniv eller Dolk, en Skik, man holdt saa fast ved, at selv gejstlige et halvt Hundrede Aar efter Reformationen gik med Kniv i deres Bælte. I dette gemte man ogsaa Madkniven og Skeen, som enhver Gæst maatte medbringe til Gildet. Hovedbedækningen var dels Hætter, der kunde slaas ned over Ansigtet, dels Huer eller Kabudser af forskellig Form, og mod Slutningen af Middelalderen ogsaa Filthatte, undertiden meget høje.

(C. F. Allen.)

Det indre af Huset tiltalte mig langt mere end det ydre. Hvem af jer har hjulpet Gaardskarlen med at flytte Tørvene? Uret har gaaet godt i lang Tid, nu i Aften er det pludselig gaaet i Staa. Giv mig

en Kop Te, Katrine, jeg er saa tørstig. Dampbaaden sejlede paa Kryd og tværs mellem Øerne Syd for Fyn, og en skønnere Sejlads har jeg for mit Vedkommende aldrig været med til. Præstens Søn har bestaaet sin Eksamen med et særdeles smukt Resultat. «Vil du til Amerika, saa maa du belave dig paa, at der skal arbejdes, saa det har Fynd og Klem,» sagde Proprietæren til Staldkarlen, som tænkte paa at udvandre. Maa jeg bede Dem sige mig, hvilken Vej jeg helst skal gaa til Særløse? Amtmanden er en verdslig Embedsmand, Biskoppen en gejstlig. Det var nok af Vanvare, du kom til at fornærme hende. Aah ja, det var dog nærmest vedkommendes egen Skyld. Pas paa, for denne Vædske er meget giftig! Hvad er Klokken? Den har slaaet tolv for nogle Minutter siden.

Barnet var naturligvis aldeles dyndvaadt, da det blev trukket op af Gadekæret, skønt det ikke laa der et halvt Sekund og ikke havde været mere end lige akkurat uden for Mudderet i Vandkanten. Petra er en lille durkdreven Tøs, skønt hun ser saa dvask og dorsk ud. Somme Tider sidder hun saa from som et Lam og ser ud, som hun ikke kunde tælle til fem; men saa er der noget i Gære, saa sidder hun og pønser paa Spilopper, og hun skal nok faa ét eller andet udspuleret, som vi kunne komme til at more os over. I denne Tid eksercere Husarerne hver Formiddag paa Fælleden. Vor Præst er bleven entlediget med Pension og udnævnt til Dannebrogsmænd, han var nemlig Ridder i Forvejen. Husets Façade skal olie-males inden St. Hans-Dag. Militærarbejderen ser græsselig ud i sin gamle Mundering. Den Pige, Gaardejer Jakobsen har faaet, forstaar hverken at karde eller spinde; men hun er da ogsaa en indfødt Københavner.

Jeg kan ikke spise Margarin eller Kunstsmør, skønt jeg ved, at det er lige saa nærende, kraftigt og velsmagende som Natursmør og sikkert meget renligt behandlet fra Fabrikens og Forhandlernes Side. Men det er nu en Fordom, jeg har, og som jeg ikke kan faa Bugt med, uagtet jeg gerne vilde. Jeg kan heller ikke fordrage Hestekød. Brændevinsbrænderens ny Kornmagasin nedbrændte Natten mellem Fredag og Lørdag. Man mener, Ilden er paasat af en Arbejder, der er noget enfoldig, og som i længere Tid har ymtet om, at han gerne vilde flytte. Fordum og stundom ere Biord. Vor Orlogsflaade har sit Leje ved København. Blomsterne af Rejnfan, der er en hos os vildtvoksende Plante af Kurvblomsternes Familie, kunne anvendes mod Orm i Børns Tarmkanal. Hvad er det for en Rumsteren derhenne; lad Tavlerne ligge, og sæt jer ned! Salamandrene eller Vandfirbenene høre til Padderne, under hvilken Orden de udgøre de saakaldte Halepadder; men det er alligevel ikke deres Unger, der kaldes Haletusser; det er Frørernes og Tussernes Yngel, der benævnes saaledes.

Knud den Store, Svend Tveskægs ældste Søn, erobrede England i Aaret 1015, og tre Aar senere blev han ogsaa de Danskes Konge. I Aaret 1028 forjog han den i Norge saa forhadte Kong Olav den Hellige eller Digre, der havde forsøgt at gøre de kække, stridige Nordmænd til Kristne, en Opgave, som mislykkedes for ham, da han for frem med umenneskelig Strenghed. Du maa ikke gaa i Haven, efter at Duggen er falden, saa faar du vaade Fødder og bliver straks forkølet. Under Kristian den Tredjes Regering blev det bestemt, at Norge skulde styres som Provins af Danmark. Og fra 1536 indtil 1814, da Norge blev skilt fra Danmark og forenet med

Sverrig, indsatte den danske Konge Statholdere i Norge. Den sidste af disse var Kristian Frederik, der senere blev dansk Konge under Navn af Kristian den Ottende. Hvor langt er din ældste Broder i Regning? Han er midt i Subtraktion med Brøk.

De Fødemidler, som man hyppigst nød i Middelalderen, vare stærke og nærende. Man foretrak Kødretter for de lettere Næringsmidler af Planteriget, og Flæsk og Oksekød, bægge Dele langt oftere saltede end ferske, udgjorde Hovedbestanddelene ved ethvert Gæstebud. Tillige blev Fisk, dels saltet og røget eller tørret, dels fersk og tilberedt paa mange forskellige Maader, nydt i langt større Mængde end nu om Stunder. Salt var i Begyndelsen det eneste Krydderi, man kendte; men senere, da Hansestædernes Handel var kommen i Gang, brugtes en paafaldende Mængde af Østens og Sydens stærke Krydderier ved Madens Tillavning. Der holdtes sædvanlig to Maaltider med varm Mad om Dagen, det ene om Formiddagen Kl. 10, det andet om Eftermiddagen Kl. 5. Desuden nødtes som Frokost eller Davre Øllebrød, straks efter at man var staaet op, ligesom i vore Dage Kaffe og Te. Middelalderens almindelige Drikkevarer bestod i Øl og Mjød; og for Mjødens Skyld dreves en saa betydelig Biavl, at der endog svaredes Tiende af Bistader.

(C. F. Allen.)

Hvad var der i den Terrin, Kokkepigen slog i Stykker under Middagsmaaltidet? Vent et Øjeblik, jeg vil hente min Paraply, det ser ud til Regnvej. Det var med Nød og næppe, de skibbrudne bleve reddede. Er Hans kongelige Højhed Kronprinsen flyttet paa Landet? Nej, endnu ikke; Deres Majestæter Kongen og Dronningen ere derimod flyttede, det var

allerede i forrige Uge. Bygningens Indre er ikke paa langt nær saa smukt som dens Ydre. Hans er en Dumrian, han svarer i Øst, naar man spørger i Vest. Nu er det hændt mig to Gange i Løbet af seks Dage, at jeg er kommen for sent til Afteniltoget. Grønsværet er sine Steder aldeles skjult af Blomster, især Tusindfryd og Løvetand. Eddikebrygger Jensen har faaet Patent paa et nyt Bryggerkar, som skal være særdeles praktisk og hensigtsmæssigt indrettet, efter hvad de paa dette Omraade sagkyndige have udtalt til mig. Bageren kaldte Stodderen ind i Butikken og gav ham en Korendkage og et Par Kommenskringler. Pigen har vendt Hø hele Formiddagen, Karlen har spredt Gødning, og jeg har haft Mas nok med Kørne, som vilde bisse. Han har faaet et dybt Skudsaar lige midt i Læggen paa venstre Ben.

Østergade er nu bleven belagt med Asfalt. Efter en Maanedes Ophold tog han over Berlin til Sachsen, hvor han besaa de større Byer, gjorde flere Udflugter til Bjærgene og i det hele taget morede sig fortræffeligt. Da Døren stod paa Klem, kunde hun sagtens liste sig bag paa os. Jeg indrømmer, at jeg blev forskrækket, men det vilde enhver være bleven. Nu er den syge i god Bedring, vi vente, at han maa komme op om en Uges Tid. Nu forvansker du mine Ord. Jeg sagde ikke, at han var gnaven til daglig Brug, men at han af og til kunde være morgen-gnaven og ordknap. Fotograf Madsen paa Nørregade rejser udenlands om en Uges Tid for at studere de sidste Fremskridt paa Fotografiens Omraade. Herman er med Urette bleven beskyldt for Tyveri.

Den klodsede Martinus græder, hver Gang han skal til Svømning, og Gymnastiktimerne gruer han for

som for en hel Ulykke. Ved Hjælp af et alenhøjt Springbræt kan han akkurat naa midt op paa Træhesten. Gymnastiklæreren tager vistnok for lempeligt paa ham, efter hvad jeg kan forstaa; men det ærgrer ham dog vist at have saadan en Klodsmajor i sin Trop. Vilhelm er en snavs Knægt; der er noget trodsigt og brøstigt i hans Karakter, og han har et frastødende Ydre. Nede i Gaarden er han stadig med til alskens Løjer og Spilopper, men det svider rigtignok altid til de smaa; og bagefter lyver han sig fra sine Forseelser, hvis det er ham muligt. Naar Slangen har overgydt sit Bytte med Spyt, nedsvælger den det langsomt og lægger sig derpaa til Hvile. «Misundelse er en styg Last, Niels,» sagde Moderen, da Niels græd, fordi han havde faaet den mindste Graapære. Ude i Tivoli er der opstillet en Dampkarrusel, paa hvilken man kan faa sig en ordentlig Svingom for 20 Øre, og en Ballongyng, i hvis Kurve lysthavende svinges nogle Gange gennem Luften for andre 20 Øre.

Jeg tror, den Dreng er Idiot, i hvert Fald er han altid forvirret og forfjamsket, naar nogen taler til ham. I Morgen Eftermiddag Kl. 5 vil Regimentsmusikken spille i Rosenborg Have, hvis Vejret tillader det. Nu forstaaer jeg ogsaa Decimalbrøk; men det kniber jo endnu lidt, naar det er Division med en Decimalbrøk. Spring ned til Vand- og Gasmester Nielsen, og sig, at den Vandrende her ovenover er gaaet itu, og at han straks maa komme, da Spildevandet fra baade fjerde og tredje Sal strømmer ned i vor Vadsk og derfra ud i Køkkenet, som snart er forvandlet til en Sø. Jens's Indtægter ere blevne meget formindskede i det sidste Aar, da han ikke har tjent noget ved Handelen med Kaniner og Duer. Den vandrende bad om Nattely hos Indsiddersens; men de havde ingen Plads. Jeg skal paa Session om syv Aar.

Af Salvieplanten laves en Te, der er udmærket at gurgle Halsen med, naar man er forkølet og hæs, eller naar Mandlerne i Svælget ere opsvulmede. Urtekræmmeren her i Kælderen var oprindelig Sadelmagersvend. Nu har han det tilsyneladende meget godt, han har en stor Omsætning og sælger kun mod kontant Betaling. Enhver af de tilstedeværende modtog til Erindring om Begivenheden en lille Sølvplade med en Indskrift, der oplyste, naar, hvor og i hvilken Anledning Medaillen var præget. Da Rekrutten havde forladt sin Afdeling uden Tilladelse, blev han efterlyst i alle Landets Dagblade. Hans Signalement lød saaledes: Middelhøjde, rødmosset, blond Haar, brune Øjne og Fuldskæg. Ved sin Bortgang var han iført Vaabenfrakke, blaa Benklæder, Uniformshue og langskafede Fedtlædersstøvler. Som særlige Kendemærker nævntes, at han manglede en Fortand i venstre Overkæbe og havde Tilløb til Braknæse.

Mandagen den 1. Juli 1644 mødtes de to Flaader, hver især paa henved 40 Orlogsmænd, mellem Femern og den sønderjydske Kyst, i det Farvand, som fra gammel Tid kaldes Kolberger-Hejde. Henimod Middag angreb Svenskerne, som Vinden var heldig for, de fremmeste Skibe i den danske Flaade. Kristian den Fjerde stod straks med «Trefoldighed» ind paa dem for at komme den djærve Jørgen Vind til Hjælp. Slaget vedblev at være spredt, og baade Kristian den Fjerde og de Svenskes Anfører, Klas Flemming, bebrejdede bagefter deres Skibsførere, at de havde holdt sig tilbage og undladt i rette Tid at gøre deres Skyldighed. Det hændte sig saaledes, at Kongeskibet længe kæmpede ene med fire Modstandere og blev haardt medtaget. En Kugle ramte Skansen og splintrede baade Jærn og Træ. Flere saaredes, deriblandt Kongen selv; Ejler Ulfeldt faldt og rev ham

omkuld i Faldet. Der opstod nu stort Vildrede, og fra alle Sider lød det: «Kongen er falden!» Men den gamle Kæmpe rejste sig snart igen, lød sine Saar forbinde og opmandede enhver til at gøre sin Skyldighed. Han havde over tyve mindre Saar, Øret var flænget, det højre Øje havde taget Skade, og et Par Tænder vare slaaede ud af Munden paa ham.

(Efter A. D. Jørgensen.)

I Aftes henad Midnat blev den febersyge aldeles desperat. Han bildte sig ind, at han var bleven til en Krudttønde og vilde springe i Luften med et Knald, hvis vi kom til ham med Lys. Han rev og sled i os for at slippe ud, og to Mand havde nok at gøre med at holde ham i Sengen. Niels Bugges fordums Herresæde, det een Gang saa berømte Hald, er nu kun en Ruin, paa hvilken Faarene græsse. Staten og den nuværende Ejer af Herregaarden Hald have imidlertid fredlyst Ruinen, saa den faar Lov at staa, til Tidens altfortærende Tand tvinger den til at synke i Grus. Ikke langt fra Hald ligger Finderup, hvor Erik Glipping (eller Klipping) blev dræbt 1286. Du faar ikke Pengene, medmindre du giver mig Kvittring for dem; det er Lægdsmandens Ordre til mig, og den maa jeg respektere. Astronomerne have iagttaget, at Solen bevæger sig, om end ganske lidt. Da Drengen i nogen Tid havde betragtet sin Rundtenom Fedtebrød, sagde han meget alvorlig: «Mester, jeg tror, jeg er bleven blind, for jeg kan ikke se Fedtet paa min Mad.» Mesteren forstod en halvkvædet Vise, som man siger, og raabte til sin Kone, at hun skulde give Lærningen Ost paa Maden. Aldrig saa snart var Maden bleven belagt med Ost, før Drengen raabte: «Mester, Mester! Nu har jeg faaet mit Syn igen, nu kan jeg se Fedtet igennem Osten.»

Kolibrierne, de mindste af alle Fugle, udmærke sig ved et langt, undertiden ganske overordentligt forlænget, tyndt, rørformigt, lige eller buet Næb, der omslutter en lang og smal, dybtkløftet og meget udstrækkelig Tunge. De have lange, spidse Vinger og metalglinsende Fjer; Hannen har ofte Fjerbuske paa Hals og Hoved eller andre Fjerprydelser; Hunnens Næb er ofte længere end Hannens. De flyve meget hurtigt med en summende Lyd og suge, svævende, Blomsterhonning eller gribe Insekter dybt inde i Blomsternes Kroner. Deres lille Rede er fæstet til et Blad eller mellem to Kviste. De yderst talrige Arter bebo udelukkende Amerika og — med faa Undtagelser — dets hede Bælte.

(Dr., Prof. Chr. Fr. Lütken.)

I Gaar Middags, da der laa tæt Taage over Kattegattet, grundstødte en kolossal stor engelsk Hjuldamper paa Skagens Rev. Herluf Trolle hørte til en gammel adelig Æt, der udledte sit Navn af det Troldebillede, den førte i sit Skjold. I Rytterfægtningen ved Vorbasse fik Dragonen sit venstre Knæ flakt af et Sabelhug; siden den Tid har Livet været sorgeligt og ofte meget drøjt for ham. Egnen omkring Ringsted og Sorø hører utvivlsomt til de mindrigeste i vort Fædreland. Hvalrossens Unge dier, til den er to Aar gammel; thi før ere dens Stødtænder ikke udvoksede, og før de ere stærke nok til at løsrive Muslinger og andre Dyr, der sidde fast paa Havbunden, kan den ikke forsørge sig selv. Jakob, min gamle Kæledægge, er nu bleven en fornem Mand, han er nemlig Kusk hos den ny Biskop i Aalborg. Det er et brydsomt Arbejde, den Mand har for, det sætter ham vist graa Haar i Panden. Efterhaanden som Arbejdet skrider fremad, er jeg bleven bedre tilfreds med Udførelsen af det. I ældre

Tider bleve Kongerne hyldede paa Viborg Ting. Skytten sad og smuldrede Tvebakkerne til Pulver, inden han hældte Mælken paa dem. Pindsvinet, Muldvarpen og Spidsmusene ere alle insektædende Pattedyr. «Ifald Tante dør, gaar alt dette til Grunde,» svarede Dorte; «for hun er den eneste, som forstaar mig og billiger mine Planer.» Efter som Forholdet var i Drengens Hjem, kan det ikke forhavse nogen, at han er bleven en Slubbert. Uagtet Aksel er med til Alverdens Skælmsstykker, tror jeg dog, han er Allemands Ven. Mekanikeren Jørgen Madsen er en meget opfindsom Mand. Den græske Nation var i Oldtiden et meget tappert, arbejdsomt og kunstelskende Folkefærd. Musikerens værkbrudne Datter lever af at strikke og forfødde Strømper.

Hvor vor Broder dog holder meget af kold Hvidkaal. En svær Mand afhug Svinesvær med sit Sværd. «Gaa væk fra den hvide Væg!» sagde Vægteren. Hun hviskede til mig, at jeg skulde viske Bordet af med et hvidt Viskestykke. Hvis en vis Mand viser mig Velvilje, vil jeg visselig være ham til Gentjeneste paa enhver Vis. Jeg blev nødt til at nyde et nyt Lægemiddel; men det nyttede ikke noget. Under Stormens Hvin drak han et Glas Vin, og han stjal et Kalveskind i Maaneskin. En Vandspand sagde til en Vandkrukke: «Du er et vanartet Barn.» Derpaa svarede Vandkrukken: «Du er en Vanskabning.» Haan ham ikke; thi det maa du vide, han har hvide Haar, men en haard Haand. Hvis du ikke kan skelne sort fra hvidt og vid fra snæver, saa vid, at jeg giver ikke en Hvid for alt dit Vid!

(Denne Diktatopgave brugte afd. Biskop Monrad i Landsby-skolerne. Se Lærer Freundendals Bog: To Hundrede Smaatræk om Biskop Monrad.)

Gengivelser.

Ingen anden dansk Søhelt har givet saa mange Beviser paa Snarraadighed og Kækhed, paa Aandsnærværelse og Mod som Tordenskjold. Ved Erobringen af Marstrand vovede han sig, forklædt som Fisker, ganske alene ind i denne By, udspejdede alt og slap lykkeligt ud igen. Senere fik han ved List Kommandanten indbildt, at han havde langt mere Mandskab, end Tilfældet var, og at en hel Armé var paa Vej for at komme ham til Hjælp. Forfærdet herover besluttede Kommandanten at overgive sin Fæstning til Tordenskjold. Men da han tøvede for længe med at gøre Alvor deraf, gik Tordenskjold selv op til Fæstningen med et Par Mand, stillede sig hen under Kommandantens Vinduer og raabte op til ham: «Hvad Pokker nøler I efter? Ved I ikke, at Tiden er udløben?» Herover blev Kommandanten i den Grad forvirret, at han straks rykkede ud af Fæstningen med alle sine Tropper.

(Efter V. Klausen: «Ledetraad i Fædrel. Hist.»)

Det sker vist hver Vinter, at et Islag lægger sig paa Træernes Grene. Naar det blæser, eller naar Solen skinner, falder Isen dog snart af igen, og Træet har ingen Skade deraf. Men enkelte Vintre er Islaget dog saa tykt, at de mindre Grene bøjes dybt ned og ofte knækkes. Man har engang set, at en Mængde Popler mistede de fleste af deres Grene ved Isslag. Ved samme Lejlighed udregnede man, at der paa et Lindetræ, der var 30 Alen højt, fandtes 2000 Pund Is.

En halv Snes Smaadrenge legede engang ved en Dam, hvori der laa nogle Rødder af en Plante,

der hedder Gifttyde, og som vokser i Vand. De smagte paa Rødderne, og da de syntes, at de smagte saa godt, spiste de dem alle sammen. Men da Planten er giftig, bleve de alvorligt syge. En af dem fik en forfærdelig Mavepine og døde et Par Timer efter; en anden Dreng døde den næste Dag, og de øvrige vare meget syge, men kom sig dog, fordi der blev hentet Læge til dem i Tide. De glemte aldrig, hvad der var sket, og ingen af dem prøvede oftere paa at spise Planter, som de ikke kendte.

For over 500 Aar siden rasede der her i Norden en forfærdelig Sygdom, der kaldtes den sorte Død. I Sverrig samlede Folk sig og raadslog om, hvorledes de skulde blive fri for den; og da de vare meget overtroiske, mente de, at det kunde hjælpe, hvis de ofrede et Par levende Mennesker. I det samme kom to smaa Tiggerbørn gaaende; dem greb de, og da de havde gravet en dyb Grav, lokkede de dem ned i den ved at give dem hver et Stykke godt Smørrebrød. I en Fart kastede de omstaaende Folk Graven til uden at bryde sig om de stakkels Børn, der skreg højt. Man viser endnu det Sted, hvor denne uhyggelige Menneskeofring gik for sig.

I forrige Aarhundrede levede i København en hæderlig og retskaffen Mand, Laurits Schouw, Klokker ved Helligaands-Kirken. Han var i sin Skoletid meget fattig og havde derfor fri Kost hos forskellige Familier i Byen. Regelmæssig hver anden Dag udbad han sig imidlertid under et eller andet Paaskud Tildelse til at maatte tage Maden med sig i en Madspand. Han bragte den derpaa hjem til sin fattige Moder, fortalte hende, at det var det tiloversblevne af hans Mad, og sultede saa selv den Dag. Dette

gik i nogen Tid; men saa fik nogle godhjertede Mennesker Nys om Sagen og gav hans Moder Mad. Senere, da han selv begyndte at tjene noget, delte han sine fattige Indkomster med Moderen, og da han omsider blev Klokker og saaledes kom i bedre Kaar, tog han hende i Huset til sig. Der døde hun et halvt Aar før Sønnen.

Min Broder Klaus er en lille pengegridsk Fyr, som er paa Færde alle Vegne, hvor han tror, der kan tjenes en Øre. Nu har han f. Eks. i lang Tid samlet Ben sammen hos vore Naboer og Bekendte, og han har aldrig brudt sig en Døjt om, at det var et stygt Arbejde, rent ud sagt noget Svineri, eller at vi gjorde Nar af ham. Endelig i Gaar havde han efter mange Maaneders Slid og Møje bragt det saa vidt, at han kunde sælge en Tønde Ben. Og saa løb han fra Herodes til Pilatus for at faa opsnuset, hvem der gav mest. Omsider besluttede han sig da til at lyksaliggøre Jærn- og Benhandler Steffensen med hele Herligheden. Den indbragte ham akkurat halvfjerdsindstve Øre

Uagtet vor Nabo er saa karrig, at han næppe nænner at spise sig mæt, er hans Velstand snarere i Aftagende end Tiltagende. Det er en underlig halsstarrig Person, som for at spare nogle faa Kroner til Doktor og Medicin finder sig i at lide de utaaligste Smerter. For Tiden ligger han saa febersyg, at han er nær ved at smelte af Hede, og han vaander sig som et spædt Barn, der har Mavekneb; men hente Læge! Nej, det vil han ikke, før det er for sent. Det kan ganske vist undskylde ham noget, at han altid er bleven rask ved sine egne Kure. Naa, Hvermand har jo sine Fejl, og vi bør ikke gaa for haardt i

Rette med ham. Inden vi ere færdige med at tale om ham, er han maaske ikke mere blandt de levendes Tal

Loke havde saa tit og ofte fornærmet Guderne, at han maatte frygte for deres Hævn. Han flygtede derfor, forvandlede sig til en Laks og skjulte sig i en Elv i Nærheden af et Fjæld, hvor han byggede sig et lille Hus med fire Døre, for at han kunde have fri Udsigt til alle Sider, naar han om Natten opholdt sig der. Men fra Lidskjalv opdagede Odin hans Skjulested, og alle Aserne drog ud for at fange ham. Loke, som sad i Huset, forvandlede sig til en Laks og sprang i Elven; men Aserne trak med Net efter ham, idet Tor holdt ved den ene Side, og alle de andre Guder ved den anden. Et Par Gange undslap han ved at bore sig ned mellem Stenene paa Bunden eller ved at springe over Nettet; men da han atter forsøgte et Spring, greb Tor efter ham og fik ham om Livet; men han smuttede i Haanden paa ham, saa han først fik rigtig fat om Halen. Derfor er Laksen smal bagtil.

(Efter Ad. Langsted.)

Der var to høje Bjerge, og øverst oppe paa hvert Bjerg laa et Slot. Nede i Dalen mellem Slottene løb en Hund snusende omkring. Den var sulten og søgte efter Mus eller Agerhøns. Da klang med eet fra det ene Slot et Trompetsignal, hvilket forkyndte, at man nu skulde gaa til Bords der. Hunden løb straks op ad Bjergtet for at faa lidt med; men idet den var kommen halvvejs, holdt Trompeterne op at blæse, og fra det andet Slot lød i det samme Musik. Da tænkte Hunden: «Her har man nu afspist, før jeg kommer, men derovre vil man først til at spise.» Den løb derfor ned igen og

op ad det andet Bjerg. Men nu begyndte igen Trompeten paa det første Slot, og den paa det andet holdt inde. Da løb Hunden atter nedad og kort efter opad paa den anden Side, og saaledes blev den ved, til Musikken tav bægge Steder, og Maaltidet var endt, ihvor den saa kom.

Kong Frederik den Store af Preussen gav engang Befaling til at bortskyde alle Graaspurvene, fordi de havde forgrebet sig paa hans Yndlingsfrugt, Kirsebærene, og han udlovede en Belønning af nogle Øre for hvert Par dræbte Spurve. Som Følge af det kongelige Paabud blev Spurvejagten nu dreven efter en saadan Maalestok, at Staten hvert Aar maatte betale flere Tusinde Kroner for nedskudte Spurve. Men Følgen af denne Udryddelseskrig blev ogsaa, at der efter et Par Aars Forløb ikke fandtes Kirsebær, ja knap nogen Slags Træfrugt mere. Træerne vare overfyldte med Orme og helt afbladede, og Insekterne formerede sig i en utrolig Grad, thi med Graaspurvene vare ogsaa en Mængde andre Fugle blevne ødelagte eller bortskræmmede. Nu tilbagekaldte Kongen sin Befaling, og han blev nødt til at indføre Graaspurven igen, hvilket var ham meget dyrere end at faa den udryddet.

En Bondemand, som paa sin Mark havde en lille Høj, syntes ikke om at lade den ligge udyrket og begyndte derfor at pløje den. Da kom Bjergmanden, som boede der i Højen, og spurgte: «Hvor tør du pløje paa mit Loft?» Bonden svarede, at han ikke vidste, det var hans Loft, men forestillede ham tillige, at det var ganske unyttigt for bægge at lade et saadant Stykke Jord ligge udyrket, og han tilbød derfor Bjergmanden, at han hvert Aar vilde

pløje, tilsaa og høste, og skiftevis skulde da Bjærgmanden i det ene Aar have det, som voksede over Jorden, og Bonden det, som var i Jorden, og i det andet Aar omvendt. Herom bleve de saa enige. Bonden saae nu i det ene Aar Gulerødder og i det andet Aar Korn og gav saa Bjærgmanden Toppene af Gulerødderne og Rødderne af Kornet; og paa den Maade levede de saa tilsammen i god Forstaaelse.

Færøerne og Island havde i mange Tider været plagede af engelske, irske, franske, endog tyrkiske Sørøvere. Det gik saa vidt, at Engelskmændene hvert Aar, naar de fiskede under Island, først løb ind under Færøerne, greb med Magt, hvem de fik fat i, om det saa var Præster, og tvang dem til at arbejde som Slaver om Bord paa Skibene. Ingen var sikker paa Liv og Ejendom. Da sendte Frederik den Anden Færingen Magnus Hejnesen op at holde Søen ryddelig. Det var en vild Krabat, der baade hjemme og i fremmed Tjeneste havde vundet et hædret Navn, og sit ny Hverv røgtede han med saadan Iver, at til sidst var der næppe een Sørøver at finde i Færvandene. Hans Mandskab bestod af lutter Vovehalse, thi andre kunde han ikke bruge; men det kunde da og hælde, at de svor sig sammen for at slaa ham ihjel og røve baade Skib og Gods. Han mærkede engang deres Hensigt, netop som de vilde slaa til, og bød dem holde inde; men da det ikke hjalp, huggede han de forreste ned og lynslog saaledes Resten med sit Mod, at de paa Knæ bad om Naade.

(Fr. Barfod.)

En fransk Dame, der var syg, vilde lade sig aarelade, hvilket tidligere var en meget almindelig Kur mod højst forskellige Sygdomme. Hun tilkaldte

en udmærket dygtig og meget anset Læge. Men han var uheldig og kom til at slaa en Pulsaare over i Stedet for en Blodaare, og ulykkeligvis gik der kort efter Koldbrand i Armen, saa det blev nødvendigt at amputere den. Ogsaa dette mislykkedes for Lægen, og Damen følte, at hun maatte dø. Hun gjorde da sit Testament, ved hvilket hun indsatte Lægen, der havde behandlet hende med et saa ugunstigt Udfald, som sin Arving. I Testamentet stod der: «Jeg giver Lægen denne Gave, fordi jeg forudser, at den Ulykke, han ved sin Uforsigtighed har forvoldt mig, vil berøve ham manges Tillid og saaledes gøre det vanskeligt for ham at ernære sig og sin Familie.»

Pietisterne, der havde deres bedste Tid her i Danmark i forrige Aarhundrede under Kristian den Sjette, vare som bekendt svorne Fjender af uskyldige Fornøjelser som Skuespil, Dans og Riden Sommer i By, for ikke at tale om Kortspil. Da de begyndte at vinde Tilhængere i Stockholm, vakte de den svenske Regerings Mistro, og Politiet fik da Befaling til at undersøge, hvad de tog sig for i deres Forsamlinger. De havde imidlertid faaet Nys om Politiets Komme, fik i en Fart Bibler og Salmebøger af Vejen og Krus, Øl, Piber og Kort paa Bordet. Da saa Politimændene stak Hovedet ind ad Døren og saa denne velkendte Opdækning, udbød de: «Nej, her er saamænd ingen Pietister, men kun ægte Lutheranere!»

Hver Mandag gav Kong Frederik den Sjette offentlig Audiens, og enhver kom da ind efter Tur. En Dag blev en ung Mand ved en Fejltagelse vist ind til Kongen, just som denne havde trukket sig tilbage for at nyde sin Frokost, der bestod af et Par

Stykker skaaret Smørrebrød. Den unge Mand havde taget sin Eksamen med den daarligste Karakter, han kunde faa, og vilde nu søge et Embede som Præst i Grønland. Han gaar fra det ene Værelse til det andet og træder omsider pludselig ind til Kongen. Fr. d. Sjette farer op og udbryder: «Hvor vil De hen?» «Til Grønland, Deres Majestæt,» svarede den unge Mand forbløffet, idet han bukkede ydmygt. «Haa, haa, haa! Vejen til Grønland gaar ellers ikke herigennem; men siden jeg ikke kan være i Fred for Dem hernede, er det bedst, De kommer derop.»

Et Par Dage efter Slaget ved Slesvig, den 23. April 1848, stod en Afdeling Tropper inde i en Gaard og nød nogle Forfriskninger. En Officer stod og kærtegnede sin sorte Hest, der havde faaet et Skud i Panden. «Hør, Doktor Friis,» sagde han til en Underlæge, der kom hen imod ham. «De kunde gøre mig en stor Tjeneste; min Hest gaar med en Kugle i Panden, vil De ikke trække den ud?» «Jeg er ingen Hestedoktor,» udbød Friis forarget. «Ja, men ser De ikke, hvorledes det stakkels Dyr lider,» sagde Rytteren med Taarer i Øjnene. Doktoren blev rørt, tog sine Instrumenter frem, skar Kuglen ud, vadskede Blodet af og lagde et Plaster paa Saaret. Under hele Processen stod Hesten saa rolig som et Lam; og da alt var forbi, spidsede den Øren og udstødte en glad Vrinsken, som om den vilde fortælle Alverden, at det havde lettet.

(Efter Martin Kok: Store og gode Handlinger gennem hundrede Aar.)

En berømt tysk Præst ved Navn Johan Oberlin havde næsten altid flere unge Mennesker i Huset hos sig. En af disse, en halvvoksen Dreng, kunde

ikke rigtig finde sig i den jævne og tarvelige Leve- maade, som herskede i Oberlins Hus; og en Dag, som de sad ved Middagsbordet, kunde han ikke dy sig, men gav sin Misfornøjelse Luft i følgende Ud- brud: «Nej, jeg maa rigtignok sige, at vor Præst lever ganske anderledes.» I Stedet for at svare ham herpaa spurgte Pastor Oberlin ganske rolig og sagt- modig: «Hvor mange Frakker tager dine Forældres Præst paa ad Gangen?» «Een,» lød Svaret. «Nu, det gør jeg ogsaa,» sagde Oberlin. «Og hvor længe spiser han vel?» «Til han bliver mæt,» svarede Drengen. «Nu, det gør jeg ogsaa.» Den unge Herre blev beskæmmet og stak Piben ind, som man siger. Men fra den Tid var der ingenting i Vejen; han levede lykkelig og fornøjet i Præstens Hus.

Grøntkonens ældste Søn er en rigtig uvoren Slyngel, der har voldt sin Moder megen Sorg og utallige Ærgrelser. I Forgaars sendte hun ham ud paa Amager efter ny Kartoffler og Rabarberstilke og medgav ham aftalte Penge. Da han slet ingen Respekt har for Moderen, gav han i Begyndelsen knubbede Ord af sig, og først, da hun skændte alvorligt paa ham og bedrøvet irettesatte ham, gik han over til Bybudet, hvis firhulede Trækvogn de leje, naar de skulle hente Grøntsager. Men Kristian var fornærmet, fordi han, som han selv sagde, skulde slide som en anden Vognmandshest, og undervejs besluttede han derfor at delikatere sig med en Sukkerstang og en billig Cigar, hvilket han betalte med Moderens Penge. Da Amager-Gartneren saa, at der var for faa Penge, vilde han ikke levere Kristian saa mange Kartoffler, som hans Moder havde bestilt; thi hun er saa fattig, at ingen vil give hende Kredit, skønt hun er en ærlig Kone, der gerne vil betale enhver sit. Kristian løj, da han kom hjem, og fortalte, at Kartofflerne vare stegne

lagde sit Gevær, gik ind til Jægerne og fortalte dem, hvilken Fare de havde svævet i. Rørt takkede de ham og tilbød derpaa at dele den skæbnesvangre Gemse halvt med ham.

(Efter Tschudi: «Dyrelivet i Alperne».)

Uden for den Bolig, Oberst Hans Helgesen havde i Rendsborg, laa Fæstningsgraven, og den Uskik havde indsneget sig her, at Beboerne kastede alle Haande Ting som døde Hunde, Katte og lignende i Vandet. Dette forbød Helgesen; men en Dag, da der sad en højere Officer inde hos ham, saa denne, at der kom en Læredreng og kastede noget ud i Vandet, uden at man fra Vinduet kunde se, hvad det var. Efter at Helgesen var gjort opmærksom herpaa, sprang han op, vred over, at hans Befaling blev overtraadt lige uden for hans Vinduer, og kaldte paa en af sine Ordonnanser, til hvem han sagde: «Spring straks over, og se, om det er en Hund, den Dreng vil drukne; og er det det, saa tag ham i Nakken, og bring ham herind!» Soldaten sprang af Sted, og fra Vinduet saa de ham komme hen til Drengen, stille sig ved Siden af ham og se meget opmærksomt ned i Vandet; derefter gik han ganske langsomt tilbage. Da Helgesen nu rev Døren op og sagde: «Naa, hvorfor kommer du ikke med ham?» tog Karlen til Huen med de Ord: «Det var en Kat, Hr. Oberst!» Helgesen blev ikke vred og skændte ikke, men sagde: «Du har Ret, min Søn, jeg talte jo kun om en Hund!»

(«Tre af mine Venner» S. 171.)

I Aaret 1883 havde en Læge i Jylland ordineret Morfinpiller til en gammel Mand, der var meget syg. Skønt Lægen gjorde sig megen Umage for at faa

ham rask, døde han dog, og hans 30aarige Søn lod Begravelsen foretage. Han havde i Anledning af Dødsfaldet haft det strengt i den sidste Tid, og da han kom hjem fra Kirken, var han daarligt tilpas. Det faldt ham da ind, at de Piller, der vare blevne tilbage i Faderens Æske, maaske kunde være god Medicin for ham, og han spiste dem derfor alle syv. Straks efter faldt han i saa haard en Søvn, at alle troede, han var død. Hans Kone fik Bud efter Naboerne, og de gav ham Ligklæder paa og vilde lægge ham i Kisten; men imens kom Manden lidt til sig selv, saa de kunde se, at han var levende. De gav ham nu en Del Mælk at drikke, og derefter sov han 24 Timer i Træk, var i nogle Dage mat og forstumlet, men kom sig saa igen. Lægen forklarede ham nu, at man aldrig maa benytte den Medicin, der er bestemt for andre, og at han vilde have været død, om han havde spist et Par Piller til.

En Jæger tillige med sin Dreng havde været saa heldig at finde en Grævlings Hule. Men da han hverken havde Hunde eller Graveredskaber hos sig, fandt han paa følgende snilde Udvej. Han bandt en stærk Snor om bægge sine Ben og krøb derpaa ind i Grævlingens Bo; naar han saa gav et bestemt Signal, skulde Drengen hale ham ud. Det gik efter Ønske. Jægeren fik fat i Grævlingens Nakke, og Drengen begyndte at slæbe ham og Dyret baglængs ud. Men en skarp Sten, der sad i Hulens Loft, flængede hans Ryg, saa Blodet drev i Strømme af ham, da han kom ud. Dette betog ham imidlertid ikke Modet. Han havde set, at der var endnu en Grævling i Hulen, og den vilde han ogsaa have. Idet han lagde sig ned og for anden Gang krøb ind i Graven, raabte han til Drengen: «Pas mig den forbistrede Sten lige i den gamle Rift, ellers flaar

den mig rent i Stykker!» Derpaa krøb han ind, mens Drengen anbragte det spidse Klippestykke i den blodige Flænge. Jægeren trak Grævlingen ud og dræbte den; og først nu lod han sin blodige Ryg forbinde.

Kristian Jensen var ked af at være i Danmark. Han havde læst saa meget om, at i Amerika var der bedre Lejlighed til at tjene Penge end herhjemme; og da han maatte forsørge sin Moder, havde han stærk Brug for Penge. Han talte derfor flere Gange til Moderen om at rejse over til Arkansas i de forenede Fristater; men hun vilde ikke forlade sit Fødeland, og han belavede sig derfor paa at blive, hvor han var. Men da skete det, at en af hans Skolekammerater, der var rejst til Amerika for 20 Aar siden, kom hjem og var bleven en rig Mand. Dette opildnede Kristian, og nu kunde ingen afholde ham fra at rejse; om to Aar mente han at kunne have tjent saa godt, at han kunde sende Moderen Rejsepenge. Han kom ogsaa til Nordamerika; men dels forstod han ikke Sproget derovre, dels havde ingen Brug for hans Arbejde, saa han led i flere Maaneder stor Nød. Endelig fik han en fast Plads i Chicago; men det var kun som Skraldemand. Derved kunde han dog ikke tjene mere end lige det allernødvendigste, og han maatte med Sorg tænke paa, at hans Moder nu kom til at lide Nød. En hed Sommerdag, da han kørte gennem en af Byens Hovedgader, fik han Solstik og døde; og to Aar efter hans Bortrejse maatte Moderen paa Fattigvæsenet, saa Kristian udrettede rigtignok det modsatte af det, han havde villet.

En af Ludvig Holbergs Omgangsvener døde i en meget høj Alder. Da Holberg i den Anledning aflagde et Besøg hos den afdødes Datter, en ellers

munter og forstandig Kone, fandt han hende aldeles utrøstelig. Han forestillede hende, at han ikke havde ventet at finde hende saaledes; hendes Fader havde jo dog opnaaet en høj Alder. «Det er heller ikke over selve Dødsfaldet, jeg er bedrøvet,» sagde hun; «men for nylig vare de tyske Præster hos os, og da min Fader i Vildelse talte over sig og sagde noget, der stødte dem for Hovedet, overgav de ham til Djævelen, og kort efter døde han!» Da trykkede Holberg hendes Hænder og sagde med sit lune Smil: «Det kan bitterdød hælde, at Vorherre tænker anderledes end de tyske Præster!» Dette Indfald trøstede den muntre Kone ganske anderledes, end mangan en lang Tale havde formaaet.

Frederik den Andens Dronning levede som Enke paa Nykøbing Slot (paa Falster). Hun var en myndig og streng Dame, der førte et meget nøje Tilsyn med sine Folk, og hun var ikke bange for at give dem en egenhændig Tugtelse, naar hun traf dem efterladende, eller de paa anden Maade havde forset sig. Saaledes stod hun engang efter Bordet og talte med sin Hofmester. Samtalen drejede sig om Tidens Overdaadighed, og Hofmesteren mente da, at det nærmest var Damerne, der havde Ansvaret herfor. «Nej!» sagde Dronningen, «det er Mændene!» Da saa en ung Hoffrøken og en Hofjunker paa hinanden og smilte; men Dronningen, der havde Falkeøjne, lagde Mærke dertil, blev tavs og gik ind i sit Kammer. Hofmesterinden, der kendte hende, fulgte efter og bad for Hoffrøkenen; men Dronningen sagde: «Nej, jeg skal lære hende af dermed!» Og Hoffrøkenen maatte ganske rigtig ind for af Hendes Majestæts egne Hænder at modtage en særdeles følelig Tugtelse.

Da Rasmus engang gik i Skoven sammen med sit Søskendebarn Peter, saa han en Krageunge, der var falden ned fra Reden og endnu ikke kunde flyve. Han bad straks Peter hjælpe til med at fange den, og det varede ikke mange Minutter, før de havde fat paa den. Rasmus tog den med hjem, fodrede den med Orme og Insekter og plejede den rigtig godt. Kragen blev efter faa Dages Forløb saa tam, at den kom, naar han kaldte paa den, og fulgte ham overalt. Men den var en slem Spilopmager. Nede i Præstens Have aad den Stikkelsbær, og dem, den ikke kunde overkomme at spise, ruskede den af og smed paa Jorden. En Dag satte den sig hos en Tømmersvend og gjorde sig gode Venner med ham. Da den havde faaet Lov at spise det halve af hans Frokost, tog den som Tak for Mad hans ny, lange og glinsende Blyant og fløj op i et højt Træ med den, og nu vilde den ikke komme, hvor meget man end kaldte paa den. Tømmer-svenden skældte ud, og Rasmus græd; men Kragen sad i Trætoppen og saa ud, som om den lo af dem. Da den til sidst fandt paa at hakke fremmede Folk i Hovedet og en Dag fløj ind gennem et aabent Vindue og væltede en Lampe, som stod i Vindueskarmen, maatte Rasmus skille sig af med Kragen. Peter fik den saa, og hos ham var den, til den engang spiste saa meget Flæsk, at den døde af Forstoppelse.

En Aften bemærkede en fornem Herre i Berlin, at en lille, fattig klædt Dreng, der saa sygelig og forsulten ud, gjorde nogle forgæves Forsøg paa at lægge et Stykke Papir i en Brevkasse. Han gik hen til Drengen og spurgte, hvem dette Brev var til. «Til vor syge Kejser, Frederik den Tredje,» svarede Drengen. «Maa jeg læse dit Brev?» spurgte Herren.

«Ja, vær saa god,» svarede Drengen beskedent, og Herren læste da følgende barnlige Skrivelse:

«Kære Hr. Kejser!

Min Moder er syg, og min lille Søster vil have Mad, send mig derfor en hel Daler, saa at jeg kan købe Mælk, Brød og Kød til dem. Du er jo ogsaa syg, og jeg skal bede flittigt for dig til den kære Gud, hvis du sender mig Daleren.

Poul H.»

Medens Herren læste Brevet, havde der samlet sig en Mængde nysgerrige om ham og Drengen. Mellem disse foretog han en Indsamling til det fattige Barn; og de tilstedeværende gav saa rigeligt, at Drengen forlod Stedet med mange blanke Kroner i sin Lomme.

Der krøb en Sommerfuglelarve paa et Blad. Nylig var den kommen ud af Ægget, og den bestilte nu ikke andet end at æde; snart skulde den, naar den havde ædt sig rigtig stor og tyk, blive en Puppe og derefter forvandle sig til en dejlig Sommerfugl. Men rundt i Solskinnet fløj en lille bitte Hveps; den var kun et Par Linier lang, saa den var ikke næm at se. Den fløj fra Blad til Blad, og da den kom til det, hvorpaa Larven sad, svævede den sagte ned paa dens Ryg, stak sin Læggebrod ind under dens Hud, lagde et Æg derinde og fløj saa bort. Larven gjorde en lille utaalmodig Bevægelse; men Hvepsen var saa let, og Stikket saa fint, at det slet ikke gjorde ondt, og straks efter aad den lystigt videre. Og den trivedes Dag for Dag og blev stor og fed; men inden i den laa Hvepsens Æg. Saa kom den Dag, da Larven forpuppede sig; den aad nu ikke mere, men sad stille og ventede paa den Forvandling, der skulde ske med den. Puppe blev den, men aldrig Sommer-

fugl; thi af Ægget i dens Indre fremvoksede en Hvepselarve, som aad den op. Men Hvepselarven blev Puppe, og af denne Puppe fremkom en Hveps, der glad fløj ud i det varme Solskin.

En Officer kom en Dag ind paa en Barberstue og forlangte at blive barberet; «men,» føjede han til, «skærer De mig med Deres Kniv, hugger jeg Dem ned med min Kaarde.» Dermed lagde han Sabelen paa Bordet og tog samtidig 10 Kr. op af Lommen; denne Sum vilde han give for at blive raget paa de af ham opstillede Betingelser. Da Mesteren havde sæbet Kunden ind og skulde tage Kniven, blev han betænkelig og hentede Svenden. Men da denne hørte, hvad et Fejlstrøg med Kniven kunde medføre, betakkede han sig i Tide. Nu var der ikke andet for end at prøve, om Læredrengen turde binde an med den indsæbede Krigsmand. «Jo, jeg skal gerne tage ham ved Næsen,» svarede Drengen, og i en Haandevending skrabe han Skægget af uden at give Officeren den mindste Ridse. Forbavset saa Officeren paa Drengen og spurgte: «Hvor turde du vove det, det kunde jo have kostet Dig Livet?» «Jo, Herre, men var jeg kommen til at skære Dem, saa havde jeg ogsaa skaaret Halsen over paa Dem, inden De havde faaet Tid at gribe Deres Vaaben.»

Da jeg en Morgenstund, sidst i September, laa i den sødeste Slummer, blev jeg pludselig vækket ved et forfærdeligt Spektakel uden for mine Vinduer. Jeg for op for at se, hvad der var paa Færde, og hvem beskriver min Forbavselse, da jeg ser hele Gaardens Gaaseflok opstillet i en Rundkres og uden for Kresen en Ræv, som af og til gjorde et vildt Angreb paa Gæssene. Alle dens Forsøg paa at

komme i Besiddelse af en Gaas mislykkedes dog, idet ethvert Angreb besvaredes af Gæssene med kraftige Vingeslag. Da jeg en Stund havde set paa denne Komædie, kom jeg i Tanker om, at der i Huset var et gammelt kasseret Soldatergevær. Jeg fik i en Fart fat paa det og proppede en forsvarlig Ladning Krudt og Hagel ned i Løbet, og for at være rigtig sikker paa, at Skuddet var solidt nok, lagde jeg endnu et Par Kugler oven paa Forladningen. Jeg listede mig derpaa hen til et Vindue og aabnede dette paa Klem, uden at Mikkell mærkede noget. Saa tog jeg Sigte, og — bums gik Skuddet af lige midt i Gaaseflokket, saa Dunene røg til alle Sider, mens jeg og Geværet fløj tværs over Gulvet og i Forbifarten væltede Bordet og slog Karaffelen i Stykker. Katten, som i god Ro laa bag Kakkelovnen, for ud gennem Vinduet og ødelagde derved et Par kostbare Bladplanter. Den eneste, som kom uskadt fra Skydningen, var Mikkell Ræv. Siden den Tid har jeg haft stor Respekt for Krudt og gamle Bøsser.

En Dag kom en Provst til en Landsbyskole for at overvære Undervisningen der og høre, om Børnene havde gjort gode Fremskridt, siden han sidst var der. Skolepatronen kunde ikke lide Provsten og udbrød derfor, da han hørte, at denne var i Skolen: «Naa, er han der nu igen, den gamle Æsel.» Sladderhanke er der ingen Mangel paa her i Verden, og i den omtalte Landsby var der da ogsaa straks en, som overbragte Hans Højærværdighed Provsten det mindre pæne Udtryk, Skolepatronen havde brugt. Provsten lod imidlertid som ingenting, da han og Skolepatronen siden mødtes i Skolen. Der blev prøvet i Stil, og det viste sig, at Børnene ikke forstod at anbringe Skilletegnene paa rette Sted. Da Provsten dadlede dette, ytrede Skolepatronen, at det ikke betød noget

med Tegnene, naar blot Børnene kunde skrive Stil. «Ja ja,» svarede Provsten, «lad os dog se.» Han kaldte nu en Dreng op til den store Skoletavle og sagde: «Skriv nu, hvad jeg dikterer, men sæt Tegnene, som jeg siger.» Derpaa dikterede han: Skolepatronen siger: «Provsten er en gammel Æsel.» Og straks efter dikterede han: «Skolepatronen,» siger Provsten, «er en gammel Æsel.» Saa vendte han sig til Skolepatronen og sagde: «Kan De se, Hr. Patron, det kommer dog meget an paa Tegnene.»

En Videnskabsmand, der studerede Biernes og Humlebiernes Liv, satte en Dag et Dusin Humlebier tillige med en Bikage, hvori der var 10 Larver, ind under en Glasklokke. Kagen stillede han saaledes, at den ved den mindste Berøring maatte falde omkuld. Humlerne vilde nu efter Sædvane sørge for deres Unger; men saa snart de krøb op paa Kagen, vaklede denne og truede med at vælte, hvilket foruroligede dem i højeste Grad. Men da greb de til et meget sindrigt Middel for at faa den til at staa fast. Tre af Humlerne støttede nemlig deres forreste fire Ben mod Jorden og holdt med Bagbenene paa Kagen, medens et Par andre steg op paa denne og fodrede Larverne med den Honning, der var sat ind under Glasklokken. Tid efter anden bleve de Dyr, der holdt Kagen, afløste af andre; og saaledes holdt de indespærrede Dyr ud i tre Døgn. I disse Dage samlede de saa meget Voks, som var nødvendigt for deraf at bygge nogle Piller, hvormed de kunde stive Kagen af. Ved et Uheld gik disse Piller itu. Men Humlerne vare utrættelige, de begyndte igen paa den først beskrevne Maade. Da ynkedes Huber, saaledes hed Videnskabsmanden, over dem og bragte Kagen i den sædvanlige Stilling.

(Efter Dr. V. Bergsøe.)

I Begyndelsen af Aaret 1658 lykkedes det den svenske Konge, Karl den Tiende Gustav, at føre sin Hær over Isen fra Jylland til Fyn og derfra videre til Langeland, Lolland, Falster og Sjælland. Da han paa sit Sejrstog var ankommen til Nykøbing paa Falster, lod han Byen plyndre og truede den oven i Købet med Brand, da den ikke kunde udrede den forlangte Brandskat. Dagen, da Ødelæggelsen var besluttet, var just en Søndag, og de ængstede Borgere havde forsamlet sig i Kirken. Da Præsten besteg Prædikestolen, saa han, at der blandt Tilhørerne ogsaa var nogle svenske Officerer. Opflammet af Iver ved at se sine Medborgeres Kummer og Svenskernes Overmod, holdt han nu en skarp Tale mod Fjendens Grumhed og Undertrykkelse. Karl Gustav havde imidlertid selv været til Stede i Kirken, uden at Præsten vidste det, og et saadant Indtryk havde Talen gjort paa ham, at han ønskede selv at lære Præsten nærmere at kende og derfor meldte sig til Middag hos ham. «Jeg har intet andet i mit Hus,» lod Præsten svare tilbage, «end lidt Ærter og Flæsk; det er alt, hvad de svenske Soldater have levnet, saa jeg maa frabede mig den tiltænkte Ære.» Kongen kom dog alligevel, og Præsten benyttede da Lejligheden til atter at tale saa varmt og indtrængende til ham, at han straks gav Befaling til at skaane Byen.

Den uforsagte Præst, som saaledes reddede Staden fra Ødelæggelse, hed Jes Jessen, og til Minde for Efterverdenen om denne hans Bedrift lod Indbyggerne i Nykøbing hans Billede ophænge paa Byens Raadhus, hvor det endnu findes.

(Eksamensstil i ældste Friskoleklasse
i Kbhvns. Kommunesk. 1890.)

En tysk Student, der havde sat største Delen af sin Formue over Styr ved et temmelig lystigt Liv,

blev nødt til at søge bort fra den By, i hvilken han saa længe havde levet. Han gik i østerrigsk Krigstjeneste og befandt sig særdeles vel, indtil hans sidste Krone var opbrugt. Da blev han uheldigvis syg, og ingen bekymrede sig nu om den fattige Student. Han følte Døden nærme sig og besluttede at gøre sig sine sidste Levedage saa behagelige som muligt. Han lod den ved Bataillonens ansatte Jurist komme og bad ham opsætte et Testament. Studenten testamenterede hele sin Formue til Regimentets Officerer: Den ene fik 15,000 Kr., den anden 10,000 Kr., den tredje 5,000 Kr., og saaledes videre. Ogsaa Juristen og Feltpræsten blev betænkte med en lille Sum. Den syges List lykkedes efter Ønske. Fra nu af vilde enhver pleje ham; man skaffede ham den bedste Seng og de blødeste Dyner, man bragte ham alle Slags Delikatesser og Foræringer. Og Studentens sidste Levedage blev saaledes omtrent de behageligste, han nogen Sinde havde haft. Da han var død, holdt Feltpræsten en begejstret Ligtale over ham, og man beklagede sig højlydt over, at en saa godgørende Mand var bleven bortkaldt i sine bedste Ungdomsaar. — Faa Dage senere blev det opklaret, at Studenten kun havde efterladt sig Gæld og en Mængde ubetalte Regninger.

Da Kong Olav den Digre var bleven forhadt i Norge paa Grund af den Streghed, hvormed han søgte at udbrede og befæste Kristendommen, drog Knud den Store op til Norge med en mægtig Flaade og blev uden Modstand hyldet som Norges Konge i Nidaros. Efter at Knud atter var sejlet bort, samlede Olav den Digre 13 Skibe og drog Nord paa. Men en af hans værste Uvenner i Norge, den mægtige Erling Skjalgsson, satte efter ham med en Mængde Skibe. Ved Uagtsomhed kom imidlertid Erling bort

fra sin Flaade og maatte med sit ene Skib kæmpe mod Kong Olavs tretten. Da Erlings Folk vare faldne, og han selv endnu værgede sig mandigt, raabte Kongen: «Vil du træde i min Tjeneste, Erling?» — Erling svarede straks ja, spændte Hjælmen af og lagde Sværd og Skjold. Nu tog Kong Olav sin Økse og mærkede ham i Kinden, idet han sagde, at saaledes skulde den Mand mærkes, der sveg sin Konge. Men en af hans Mænd ved Navn Aslak sprang i det samme til og satte Øksen i Erlings Hoved, idet han sagde: «Nej, saaledes mærke vi ham!» Da sagde Kong Olav: «Gid du faa en Ulykke, Aslak! Der hug du Norge ud af min Haand.»

(Stilopgave i 2. Kl. ved Eksamen i Kbhvn's off. Skoler 1891.)

En Gavtyv kom engang ind i en Restauration og forlangte noget Mad. Opvarteren spurgte, hvad han ønskede, og dertil svarede han: «Giv mig, hvad jeg kan faa for mine Penge.» «Ønsker De maaske Suppe, Steg og Kage?» «Ja, hvis jeg kan faa det for mine Penge,» lød Svaret. «Og maaske en Flaske Rødvin?» spurgte den høflige Opvarter. «Aa ja, hvis jeg kan faa det for mine Penge;» og dette Svar gav han, saa tit man bød ham noget nyt. Han sad til Bords en hel Time og spiste sig dygtig mæt. Da han omsider var færdig og skulde gaa, rakte han Opvarteren 50 Øre som Betaling. Dermed var denne naturligvis ikke fornøjet, eftersom Manden havde fortæret for over 6 Kr. Men Gavtyven paastod, at det ikke vedkom ham; han havde bedt om Mad for sine Penge, og det var 50 Øre. Havde de givet ham for meget, saa maatte det blive deres egen Sag. Værten blev tilkaldt og var i Begyndelsen snydevred; men til sidst erklærede han, at det kunde være det samme med Pengene, hvis Gavtyven vilde gaa over paa den anden Side af Gaden og narre en derboende Restauratør paa

samme Maade. Det vilde han nok; men han kunde jo risikere at blive meldt til Øvrigheden og vilde derfor gerne have lidt mere for at vove det. Værten gav ham da en Tikroneseddel; og den fremmede gik. Men i Døren vendte han sig om og sagde: «Tak for Mad! Og Tak for de 10 Kr.. Men jeg har allerede været hos Deres Genbo, og han gav mig 12 Kr. for at narre Dem, saa jeg har tjent godt nok.» Restauratøren blev rasende og vilde gribe Manden; men inden han kom ud, var den listige Fyr forsvunden.

En Landmand fortæller følgende om Alliken:

I Foraaret 1890 byggede et Par Alliker i en ube-nyttet Skorsten her paa Gaarden. Den ene var kende- lig paa, at venstre Vinge slæbte efter den, naar den gik. Da nu Folkene tog i Brakmarken, som laa en Fjerdingsvej fra Gaarden, lagde vi Mærke til Alliken, som altid fulgte lige bag efter en Plov med en broget Hest. Der var mange Oldenborrelarver, og det var en aldeles utrolig Mængde, den kunde sætte til Livs. I Bedetiderne satte den sig foran den brogede Hest og ventede, til man atter begyndte at arbejde. Om Middagen fløj «Klaus», som den kaldtes, ved Siden af Hesten hjem for atter at følge med ud efter Middag, hvilket gentog sig hver Dag. Vi bleve nu afbrudte i Arbejdet i længere Tid og glemte næsten «Klaus». Men første Gang, vi atter kom i Marken, mødte den med 5 flyvefærdige Unger og Ægtefælle, og de holdt sig alle bag efter «den brogede». Nu var der god Afsætning paa Larver i de 5 næsten altid gabende Munde. Da vi ikke mere kom i Marken, holdt den sig til Gaarden, hvor man morede sig med at fodre den, og den blev aldeles tam. I Aar har den travlt med at restaurere sit gamle Hjem og er ogsaa lidt med i Marken; men saa længe Byggeriet staar paa, har den vel alt for mange huslige Bekymringer til

at kunne skænke sin firbenede Ven saa stor Opmærksomhed som ellers. Til Slutning skal jeg kun bemærke, at Oldenborren vist ikke har nogen være Fjende end den graahovedede Allike; thi paa Grund af sin Størrelse kan den fortære langt flere end den ellers saa flittige lille Stær; og den er jo ogsaa at foretrække for Kragen, da den ikke har dennes Tilbøjelighed til at ødelægge sine nyttige Medskabninger.

Da Ulven og Ræven engang spadserede sammen, kom de i Passiar om forskellige Ting og til sidst om Mennesket. Ræven paastod, at Mennesket var baade klogt og stærkt; men Ulven mente, at den nok skulde faa Bugt med den stærkeste Mand, og den ønskede meget at se et Menneske. «Dertil kan jeg hjælpe dig,» sagde Ræven. «Mød mig i Morgen tidlig inde ved Korsvejen, saa skal du faa din Lyst styret.»

Næste Morgen vare Ulven og Ræven tidligt oppe, og de gik hen ad den Skovsti, som Jægeren plejede at følge. Først mødte de en gammel, svagelig Soldat, som havde faaet sin Afsked. «Er det et Menneske?» spurgte Ulven og lavede sig til at gaa løs paa ham. «Nej, han har været det,» svarede Ræven. Saa mødte de en lille Dreng, der skulde i Skole. «Der er vel saa et Menneske,» sagde Ulven. «Nej, han skal først blive det,» svarede Ræven. Endelig kom Jægeren med Bøssen paa Nakken og Jagtkniven ved Siden. «Der, min Ven, der er et Menneske; nu kan du begynde din Krig, men jeg skynder mig hjem i min Hule,» hviskede Ræven, og dermed forsvandt den, idet Ulven gik hen imod Jægeren. Da denne saa gamle Graaben, gav han den en Ladning Hagel lige i Hovedet. Ulven gjorde Grimasser og skar Tænder af Raseri, men foretog dog et nyt Angreb. Da fik den det andet Skud. Den bed Smerten i sig og slog Kløerne i Jægeren;

men nu trak denne sin Kniv og saarede Ulven, saa den skyndsomst maatte flygte. Da den kom hen til Ræven, udbrød den: «Saaledes havde jeg ikke tænkt mig et Menneske. Først pustede han i sin Stok, saa det lynede og tordnede om mig, og dernæst trak han et blankt Ribben ud af sin Side og huggede mig i lutter Laser. Nej, ham skal jeg rigtig nok aldrig mere binde an med.» «Ja,» sagde Ræven, «du har brokket mere i Fadet, end du kan søbe af. Det skal man aldrig gøre.»

Efter at Hr. K. og hans Venner havde flyttet nogle Skilte, ringet paa Gadeklokker, sunget og pebet, uden at det aarvaagne Politi var bragt i Bevægelse, begav de sig endelig hen i den saakaldte Æbleskiveklub i en lav Stue i Pilestræde. Det første, de gjorde, var at løfte Gadedøren af og sætte den saaledes, at den maatte falde ved det letteste Stød. Derpaa gik de ind i Klubben. Denne ejedes af to gamle Damer, af hvilke den ene paa Grund af den Fjerbusk, der smykkede hendes Kappe, blev kaldt «Kanehesten». Hun kendte Hr. K., og da hun saa ham træde ind, fik hun mørke Anelser. Disse gik snart i Opfyldelse. En ældre Mand sad i et Hjørne af Værelset og fornøjede sig med en Portion Æblegrød med Faaremælk. K. gik hen til ham og spurgte ham meget høfligt, hvad det var, han forlystede sine Spiseorganer med; og da han havde faaet det korte Svar: «Æblegrød med Faaremælk», anbragte han sine Fingre i Mælken for at smage paa den og sagde: «Jo, ganske rigtigt, det er Faaremælk; men denne Mælk passer ogsaa ganske fortræffeligt til Deres Hoved, min ærede Herre!» Der opstod nu Klammeri; «Kanehesten» vilde hente Vægteren, men faldt, saa lang hun var, med Gadedøren, og Vægteren turde ikke gaa ind i Huset og arrestere K. Men da K. hørte dette,

erklærede han sig straks villig til at gaa udenfor. Og her blev han saa endelig arresteret og ført til Politimesteren.

(Efter J. Davidsen.)

Frits syntes, han havde for meget at lære, og besluttede at bede sig fri for nogle Timer. Aftenen efter en møjsommelig Dag ved Bøgerne sagde han derfor: «Onkel, jeg kan ikke læse saa meget om Dagen.» «Snak, Dreng,» sagde Onkelen, «man kan alt, hvad man vil.» «Ja, saa vil jeg ikke,» svarede Frits. «Ih!» blev Onkelen ved, «naar der ikke er andet i Vejen, skulle vi nok komme din Vilje til Hjælp.» «Hvorledes vil du gøre det?» spurgte Frits. «Det finder jeg vel sagtens paa,» sagde Herremanden. «Jeg kunde jo f. Eks. lade dig sulte, til du lærte dine Lektier.» — «Dermed skal du ikke kunne tvinge mig; thi jeg ved meget godt, at du ikke tør lade mig sulte ihjel; du vilde da selv blive dræbt af Bøddelen.» «Jeg har flere Midler endnu,» blev den gamle ved. «Jeg kan jo indespærre dig i et enligt Kammer, til du giver Køb.» — «Det har du ikke Lov til; man kan indespærre Folk for Tyveri; men ingen har Ret til at berøve mig min Frihed, fordi jeg ikke vil lære Latin, Fransk og andre unyttige Ting.» — Herremanden svarede: «Du er kun tretten Aar og forstaar dig kun lidt paa, hvad Lærdom er nyttig til. For det første maa du i den Henseende blindt rette dig efter min Vilje.»

STILOPGAVER.

Jyllands Vestkyst.
 Vore Kornsorter.
 En Ildløs i København (i Landsbyen).
 Min længste Rejse.
 Bierne.
 Elefanten.
 En Høstdag.
 En Tjenestdrengs (Læredrengs) daglige Liv.
 Paa hvilke Maader indvindes Salt?
 Min Sommerferie.
 Ansgar.
 En Sommerdag paa Fælleden.
 Havet og dets Beboere.
 Kristian den Fjerde.
 Fortæl din lille Broder om København.
 Vort Brændsel.
 Samson.
 Hugormen.
 En uartig Drengs Historie.
 De Insekter, som vi kalde skadelige.
 De større vilde Dyr i Danmark før og nu.
 Legemernes Egenskaber.
 Aberne.

Hvad kan du fortælle om Penge?
 Jordens Bevægelser (Dag og Nat, Aarstidernes Fremkomst).
 En Historie om en fattig Dreng, som blev rig ved sit Arbejde.
 Hesten i Menneskets Tjeneste.
 Hvad ved du om Torden og Lynild?
 En sørgelig Køretur.
 Dyrenes Vaaben.
 Beskriv dine Bedsteforældres Hjem.
 Koen og de Produkter, den yder os.
 Peder Tordenskjold.
 Fuglenes Betydning for os.
 Fortæl noget om Fiskene.
 En Rejse med Forhindringer.
 Hunden og Katten.
 En Folkefest paa Landet.
 Svend Tveskæg og Palnatoko.
 En morsom Fridag (Brev).
 Vore almindeligste Drikke.
 En Stranding paa Jyllands Vestkyst.
 Moses.
 Hvad sker der med Føden i Munden, Maven og Tarmene?
 Sommerens Glæder.
 Knud d. Hellige.
 Dyrenes Beklædning.
 Gengiv Hovedindholdet af «Den grimme Ælling».
 Grønland og Grønlænderne.
 Ilden er en god Tjener, men en streng Herre.
 Skoven, dens Dyr og vigtigste Planter.
 Paulus.
 Gøgen.
 Faaret.
 Stæren.
 Kamelen, Ørkenens Skib.
 Stormen og Stormens Virkninger.
 Korstogene.
 Hvilke Fordringer stiller du til en ny Klædning?

De vigtigste Metaller og deres Anvendelser.
 Vore Sanser.
 Ørkenen Sahara, dens Plante- og Dyreliv, Rejser i Sahara.
 En Historie, som har moret dig.
 Nutidens Befordringsmidler.
 Vinteren.
 Luften.
 En Husbondes Pligter mod sine Tjenere.
 Eksempler paa Dyrenes Klogskab.
 Hvad vil du være, naar du bliver konfirmeret, og hvorfor vil du være det?
 Vandet (Hav, Sø, Vandløb, Regn osv.).
 Rotter og Mus.
 Gorm d. Gamle og Tyre Danebod.
 Ærkebiskop Absalon.
 Svinet.
 Vore Frugttræer og Frugtbuske.
 Om Bord paa en Amerika-Damper.
 Fortæl om Rugen, fra den bliver saadet, til den bliver bagt i Brød.
 En gammel Hests Historie.
 Tyendets Pligter mod sit Herskab.
 Beskriv Kartoffelplanten, og fortæl om dens Betydning som Fødemiddel.
 Hans Egede.
 En Gymnastiktime.
 De fire Aarstider.
 Berømte danske Mænd.
 Dampkraften i Menneskets Tjeneste.
 En Fisketur paa Havet.
 Drukkenskabens Følger.
 Kristoffer Kolombus.
 De vigtigste Næringsveje i 1) Danmark, 2) England, 3) Rusland, 4) Frankrig og Belgien.
 Hvilke Varer faa vi fra Asien og Amerika?
 Kina og Kineserne.
 Brev til din Fætter, som er Soldat i Aarhus.

Ude i Sneen (Historie).
 En Skovtur i Foraars-tiden.
 Den, Gud vil bevare, er uden Fare (oplyst ved en Historie).
 I Nød skal man Venner kende (oplyst ved en Historie).
 Afrikas Dyreverden.
 Hvad har du lært i Skolen?

Alfabetisk Fortegnelse over Flertallet af de Ord,
der nu skulle skrives anderledes end efter
Grundtvigs Ordbog.

NB. Her er ikke taget Hensyn til:

- 1) de Ord, i hvilke Forskellen kun er ö for ø eller omvendt,
- 2) Udeladelser af j efter g og k,
- 3) Biordsforbindelserne, der adskilles, naar sidste Ord er Forholdsord, men skrives i eet, naar sidste Ord ikke styrer noget paafølgende Navneled,
- 4) Ord, i hvilke x er forandret til ks.

Her er medtaget c. 50 Ord, som Grundtvig ikke har, nærmest Personnavne og danske geografiske Navne. Efter disse Ord har jeg sat Spørgsmaalstegn.

A.

Acht (i Rigets Acht)?
Accent?
afskyelig
af Sted
til Agters
ahl
Allemand
Alexander (og Aleksander)
et Allun

Alnaturen
sige ja og amen
den Algode = Gud
den Almægtige = Gud
alting
altid
Alverden
den Alvidende = Gud
alviis
den Alvise = Gud

Anstrengelse
August (Maaned)
August, Augusta?
Auktion?
Australien?
Autoritet?
Kr. d. Anden?

B.

Bajas (Bajassen)
en halv Baier?
barmhjertig
Bautasten
have en eller noget til
Bedste
Statens Bedste
et Bid (Bidet)
blende
Blendværk, Blendlygte
Blussel
Bolsjer?
Brodsø
bægge

C.

Ciffer
Cyniker

D.

de Danske (= Danskerne)
dengang = da
derhen
derhenne
derop (-oppe)
derind (-inde)
derud (-ude)
derovre

desværre (Biord)
des værre (Tillægsord)
drillevoren
dyndvaad = dyngvaad
Olav d. Digre?

E.

een (Talord)
eet (Talord)
Elg (Elsdyr)
Email ell. Emaile?
Emne
end ikke (altid i to Ord)
endvidere
de Engelske = Englæn-
derne
den Enbaarne = Kristus
Europa
Europæer
Eventyr
den Evige = Gud
Karl d. Ellefte?
Karl d. Enfoldige?

F.

fej
et Fjed (Fjedet)
fjermer (Hest)
fjern
at fjerne
Flagermus
Fløj
Fnug (Fnuget)
For (Ærmeform, Underfor
osv.)
Forel (Fisk)
forneden (foroven)

at fornæmme
Fornæmmelse
at fraase
Fraaseri
Frans?
de Franske = Fransk-
mændene

Frikassé?
fyl fyhl
Fædreearv
Kr. d. Femte?
Kr. d. Fjerde?

G.

et Galeri (i Teatret)
en Galoche
Gasen eller Gassen (Dyret)
gerne
at gaa Glip af
gnisk
et Gran
grant
Grimasse?
Grønskolling
Grøntkone
i Gære
Gorm d. Gamle?
Magnus d. Gode?
Mærk: Een Gang, en Gang,
engang.

H.

en Havelok? (en Slags
Kappe)
en Hejle (Fugl)
at helme
herefterdags

herhen (-henne)
hidtildags
Hjerne
Hjerte
hjertensgod, -kær-, rar osv.
Hvermand
en Hælt (Fisk)
Højre (pol. Parti)
Knud d. Hellige?
Mærk: Han, Ham, Hans,
Hun, Hende, Hendes i
Tiltale og Hans, Hendes
foran Titler!

I.

idet (Bindeord)
ifald (Bindeord)
ifølge (Forholdsord)
Ihl
ingenting
Issefjord?

J.

jydsk
min, ens Jævnlig
Jællinge?

K.

Kakerlak
Kaleche
Kanariefugl
kanhænde = kanske
Kaptajn
at karde (Uld)
en Kardning
en Kardebolle (Plante)
Karet
Kavaler
Kavaleri

at kerne
en Kerne
en Kerte
at kigge
en Stjernekipper, Pose-
kipper, osv.
Kirtel

at sige kis til Katten
kliddet (jf. Klid)
klinkerbygget (Baad)
Klo — Kløer — Kløerne
et Klys (Søspr.)
en Klæg (Insekt)
knurvoren
et Kobbel (f. Eks. Heste)
Koks?
Kommen (Plante)
Kompagni
Konfirmand
en Korend
den Korsfæstede = Kristus
en Kres
de Kristne
Krys — paa Krys og tværs
at krysse
en Kræbs
Kræm (i Kager)?
Kronike
en Kæbe
Køer — Køerne
Klaus?
Kvillajabark?
Kalundborg?

L.

Lappedykker (Fugl)
Laurbær

Lazaret
et Led (Ledet)
den Lede = Djævelen
Linie
en Lisse
Lolland
en Lunsstikke

M.

en Maar (Dyr)
en March?
Maddike
en Madras
en Matte (Gulvmatte, Dør-)
en Medaille?
(lige) med eet
medmindre
med Rette
med Urette
et Moras (Morasset)
at myldre
en Mylder
Myteri (gøre M.)
Mødrenearv
Møen (en Ø)
en Møenbo

N.

naah!
nogenting
Nord (altid Navneord)
nutildags
næm (næmt, næmme)
et Næmme
Nytaar
Kr. d. Niende?

O.

oh!
 Olie
 Olav ell. Olaf?
 den Onde = Djævelen
 Kr. d. Ottende?

P.

en Pinie (Plante)
 en Plejl (Plejle)
 pludskæbet
 puh!
 Pauke
 Paulus?
 Pause
 Plys
 Porcelæn
 Pudel

R.

Rinen? (Flod)
 rødmosset
 i Rette, til Rette osv.
 Erik d. Røde?

S.

saavel . . . som (Bindeord)
 saa vel, som ønskes kan
 til Salg
 sejsten
 selvanden, selvtredje, osv.
 Sejr
 Sengeklæder
 et Sjal?
 Sjælland
 skete
 Skredet (Jordskredet)

Skruptusse
 en Skræmsel
 Skælskør?
 sladdervoren
 den Slemme = Djævelen
 at smede, Smeden
 en Smælder (Insekt)
 sneede
 Snæppe (Fugl)
 Snærle (Plante)
 Snærre
 spadsere
 Spjeld
 splisse
 spotsk
 en Spæt (Fugl)
 en Sovs?
 Stjerne
 streng
 en Streng
 stundom
 de Svenske = Svenskerne
 Svovl
 Syd, Sonden (altid Navne-
 ord)
 August d. Stærke?
 Karl d. Skallede?

T.

teede
 ternet
 Terning
 tilfreds
 tilpas
 til Stede
 Tissel
 Tisse (Plante)

Told (Aaretold, Prop)
 tradske
 Trussel
 Tusinde, tusinde
 Tusse
 Tylt
 Tændstik
 Karl d. Tolvtte?
 Ludvig d. Tyske?
 Kr. d. Tredje?
 Vilhelm d. Tavse?

U.

uhl
 uvoren

V—W.

Vaccine?
 vadske
 Vadsk
 Venstre (pol. Parti)
 Vernis (før: Fernis)
 Vest, Vester (altid Navne-
 ord)
 viis, viist (vise, Visdom)

Viol, violet
 Violin
 Vod (Voddet), Fiskevod
 en vorned (flere vornede)
 voren (før: vorn)
 Vrietorn (Plante)
 at spille Whist?
 Mærk: Sammensætning-
 gerne med vell

Z.

Zar?
 Zebra
 Zink
 Zoologisk Have?

Æ.

Æbeltoft?
 æhl
 Ælletræ
 Ærinde

Ø.

Ørken
 Øst, Øster (altid Navneord)